

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **A Pippa tančí**

Stránky: [1] - 60

54305/30. 113
AKADEMICKÁ
KNIHOVNA
PRAŽE

GERHART HAUPTMANN:

A PIPPA TĀNČÍ

GERHART HAUPTMANN:
A PIPPA TANČÍ

SKLÁRENSKÁ BÁCHORKA O ČTYŘECH JEDNÁNÍCH

DLE VYDÁNÍ AUTORISOVANÉHO PRO JEVIŠTĚ
PŘELOŽIL FR. S. PROCHÁZKA

UMĚLECKÝCH SNAH SV. 113.
VEDE A VYDÁVÁ NAKLADATEL B. KOČÍ,
V PRAZE-I., FRANTIŠKOVO NÁBŘEŽÍ Č. 14

V PRAZE 1918

Provozovací právo tohoto překladu udílí
Spolek českých spisovatelů beletristů „Máj“
v Praze II., Ferdinandova tř.

Půjčovati knihu k účelům hereckým,
opisovati role z ní pro divadlo,
je zakázáno a stíhá se dle zákona.

O S O B Y

Tagliazoni, italský sklářský technik

Pippa, jeho dcera

Ředitel sklárny

Starý Huhn, bývalý fukač skla

Michal Hellriegel, pocestný tovaryš

Wann, mystická osobnost

Wende, hostinský v hospodě v Červené Vodě

Sklepnice tamtéž

Schädler, } sklářští mistři
Antonin, }

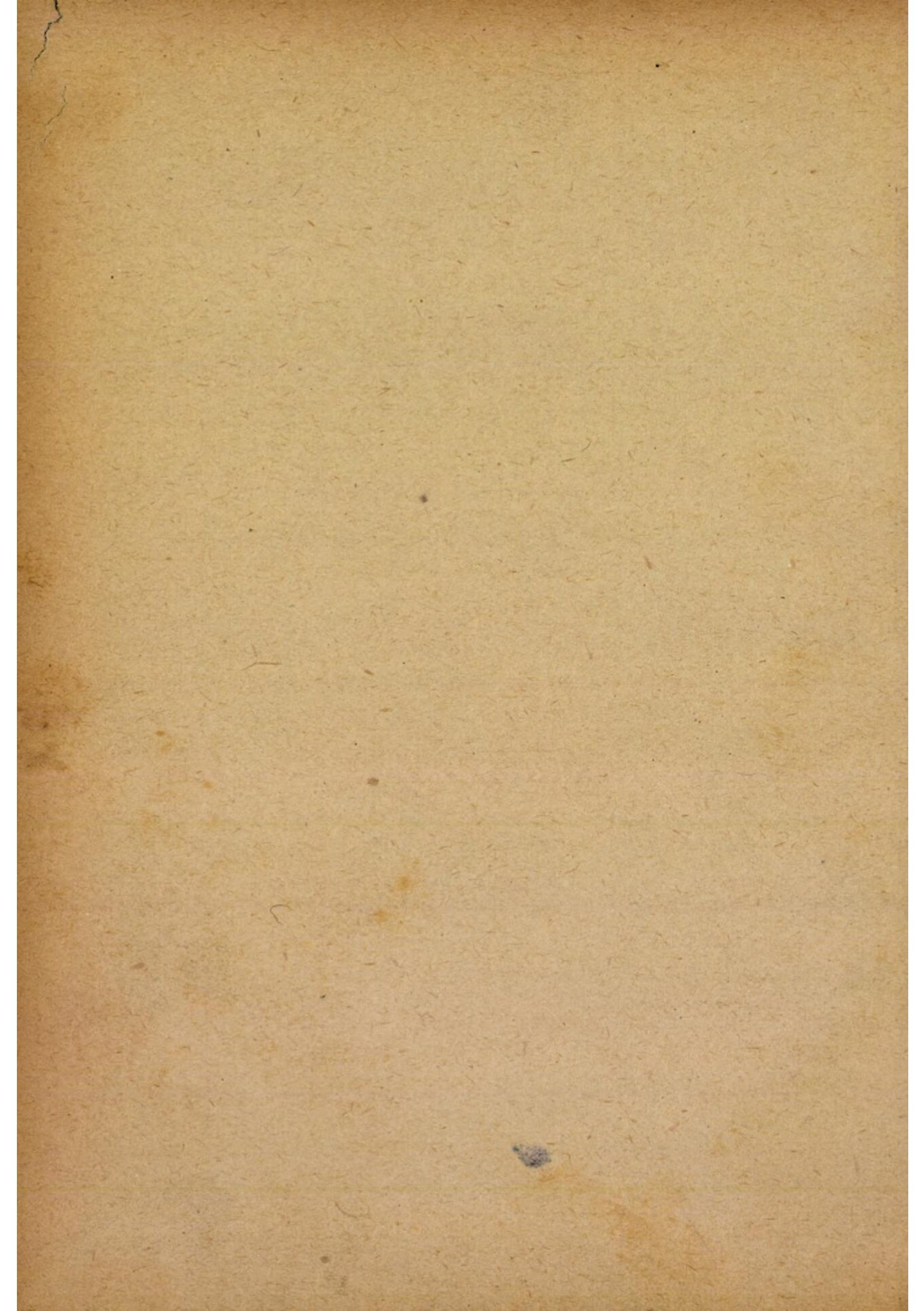
1., 2., 3., 4. dřevař

Jonatan, hluchoněmý sluha Wannův

Několik fukačů sklářských, hosté u Wenda

Volatý okarinista

Báchorka odehrává se v slezských horách
uprostřed zimy.

Nálevna v hospodě starého Wenda v Červené Vodě. Vpravo a v pozadí dveře, tyto do předsíně. V koutě vpravo kachlová kamna, vlevo výčep. Malá okénka, lavice kolem stěn, černý poval. Tři obsazené stoly vlevo, z nichž u prvního při výčepu sedí drvaři. Popíjejí kořalku a pivo, kouříce z dýmek. Za stolem druhým blíže kupředu sedí lidé lépe oblečení. Sklářští mistři Schädler a Antonín, několik jiných a Ital asi padesátník, jménem Tagliazoni, jenž počíná si velmi směle. Hrají v karty. K nejpřednějšímu stolu sedl si ředitel sklárny. Velký čtyřicátník s malou hlavičkou, štíhlý a vážného zjevu. Má jíздеcké boty, jíздеcké kalhoty i příslušný kabátec. Půl láhve šampaňského stojí před ním a jemná, špičatá číše naplněná. Vedle na stole leží jíздеcký bičik. Jest po půlnoci. Venku silný mráz. Několik lamp nuzně osvětluje. Okénky proniká svit měsíční do dusného prostoru. Starý hostinský Wende a venkovská sklepnice obsluhují.

W e n d e

(šedivý, nehybně vážného výrazu) Ještě půlku, pane direktore?

Ř e d i t e l

Což pak jiného, Wende? — Celou! — je má kobylna dobře otřena?

W e n d e

Sám jsem byl u toho. Takový zvíře to zaslouží. Vypadala jako šiml, samá pěna.

Ř e d i t e l

Chlapácky se jelo.

W e n d e

Parádní kůň.

Ř e d i t e l

Čistá krev. Vězel kolikrát po břich ve sněhu, ale pořád kupředu.

W e n d e

(trochu ironicky) Věrnej nám stálej host, ten pan direktor.

Ř e d i t e l

(bubnuje na stůl, usměje se) Je to ku podivu, že? Leden, dvouhodinná jízda lesem, starý chlap — šprýmovná příchyllost! Jsou mí pstruzi již hotovi?

W e n d e

Dobrá věc žádá času!

Ř e d i t e l

Ba arcí, arcí, arcí! jenom nebudte protiva! — Což možu já za to, Wende, že sedíte tu v této zpola české, zpola německé díře?

W e n d e

To ne, pane direktor. Leda že budu muset vodcud!

Ř e d i t e l

Že melou, voni starej bručouně!

W e n d e

Jen se kouknou tudlec oknem!

Ř e d i t e l

Už rozumím, shnilá konkurenční bouda. Ta bude co nejdřív prodána na rozbourání, leda že vy o tom vždy znova nezačnete. — Proč naříkáte? Daří se přece dobře! Lidé sem jdou dvě tři hodiny a nechají tu hromadu peněz.

W e n d e

Ale jak dlouho ten rumrej tu ještě potrvá? Dokavad tu vedle pracovala huť ve svejch dvouh pecích, to tu byl

klidnej, bezpečnej chlebíček — ale teďka je všechno už jenom svinstvo.

Ř e d i t e l

I vy Janku! Dělejte, ať dostanu víno. (Wende odchází potruhuje rameny. Mezi karbaníky povstává váda)

T a g l i a z o n i

(důrazně) Non, signore! non, signore! impossibile! Já tudle položit zlatej peníz. Non, signore! Vy mejlit se! non, signore . . .

M i s t r S c h ä d l e r

Kuš! Todle je zatrackaná lež, jo!

T a g l i a z o n i

Non, signore! per bacco! Ladri! Ladri! Ladri! assassini! iotí amazzo!

M i s t r A n t o n í n

(k Schädlerovi) Dyť tudlec máš svůj zlaťák!

M i s t r S c h ä d l e r

(najde hledaný peníz) To tvý štěstí, proklatej ježoune všivej!

Ř e d i t e l

(přes stůl ke hráčům) No, vy nevázanci! kdypak přestanete?

M i s t r A n t o n í n

Až pane delektor pojedou domů. (Smích)

Ř e d i t e l

To byste mohli běžet nazí za mým koněm! Do té doby totiž prohráte i košile na těle!

M i s t r A n t o n í n

Na tudletodle právě se kouknem, pane delektor!

Ř e d i t e l

A to vše proto, že vám hrabě dává vydělat tolik hříšných peněz. Budu vám musít trochu srazit od kusu. Čím víc máte, tím víc toho promažete.

M i s t r A n t o n í n

Pan hrabě vydělá peňouze, delektor vydělá peňouze, hutní mistři taky nechtěj' hladem chcípnout!

T a g l i a z o n i

(zamíchal karty, začíná se nová hra. Před každým hráčem hromádka zlatých penízů) Basta! in cammiciamo a dessa.

Ř e d i t e l

Dove e la in vostra figlia oggí.

T a g l i a z o n i

Dormire, signore! e tempo mi para.

Ř e d i t e l

E! anzi! si si! (Zmlkne se známkou rozpačitosti. Zatím přinese mu Wende sám pstruhy a kyne sklepníci, přinášející zároveň láhev sektu a brambory)

Ř e d i t e l

(s povzdechem) Ohavně nudno je dnes u vás, Wende! Člověk se ukáže s útratou a nic z toho nemá.

W e n d e

(zarazí se v horlivé obsluze kolem hosta a hrubě mu odsekne) To si teda můžou podruhý jít někam jinam!

Ř e d i t e l

(otočí se a kouká okénkem za svými zády) Kdo pak se to sem ještě kymáci sněhem? — jako po střepinách, tak to dupotá!

W e n d e

Arci, střepin je dost kolem sklárny.

Ř e d i t e l

Obrovský stín! kdopak je to asi?

W e n d e

(dýchá na okno) To by moh' bejt starej fukač Huhn. Taky takový strašidlo ze starý hutě, kerý nemůže ani bejt živo ani umřít! — když je to s vaší Žofčinou hutí na kahánku, proč aspoň jako filiálku tu zde dál ne-

vedete?

Ř e d i t e l

Pročtože nic to nenese a obrovské prachy by to stálo. — (Dívá se stále oknem) Osmnáct stupňů! čisto! jasno jak bílý den! člověka by zbláznilo to hvězdnaté nebe! modro, všecko modro! — (obrací se ke svému talíři) I ti pstruzí! — Bože, jak ty potvůrky otvírají papulky! (Vstoupí obrovský muž s dlouhými, červenými vlasy, červeným, chumáčovitým obočím a červenou bradou, od hlavy k patě sám cár. Odloží těžké dřeváky, ztrnulý pohled vodnatých, červeně obrvených očí, při čemž otevírá a zavírá brumlaje vlhké, naduřelé rty)

Ř e d i t e l

(zřejmě bez chuti páraje se s pstruhy) Starý Huhn! bručí si cosi! Starému Huhnovi silný grog, Wende! — no, pročpak jste si mne vzal tak na mušku?

S t a r ý H u h n

(stále hledě ztrnule na ředitele a mruče, vsune se za prázdný stůl u pravé stěny, mezi kamny a dveřmi)

P r v n í d ř e v a ř

Nechce věřit, že u vás v Červený Vodě není už práce.

D r u h ý d ř e v a ř

No jo, přijde kolikrát v noci a straší tu dokola.

P r v n í d ř e v a ř

A udělá si vocheň v studený peci v hutí, postaví se ke svému starému česnu a vyfukuje náramný koule skleněný.

D r u h ý d ř e v a ř

Ten má plíce jak kovářskej měch. Žádnej druhej by mu nestačil.

T ř e t í d ř e v a ř

Cák dělá porád starej Jakub, Huhne? no jo, takovej von je, s člověkem nepromluví. Ale doma má kavku a s tou řečňuje celej den.

Ř e d i t e l

Proč lenoší ten chlap, proč nepřijde? Mohl by na Žofčině dostat práci!

P r v n í d ř e v a ř

Nó, to je mu tuze moc na tom božím světě.

Ř e d i t e l

Podívat se na starocha a vzpomenout si na Paříž. A člověk neuvěří, že je Paříž.

W e n d e

(posadí se skromně za stůl ředitelův) A byli voni jednou v Parízu?

Ř e d i t e l

Jsou tomu tři dni; obrovské objednávky se získaly!

W e n d e

Nó, to se vyplatí.

Ř e d i t e l

Vyplatí! — stojí to peníze a zas to vynese: ale víc! — K zbláznění, Wende, přijde-li se do Paříže: osvětlené restaurace! Kněžny ve zlatě a hedbáví a bruselských krajkách! Dámy z Palais Royal! naše sklenice, nejjemnější křišťál na stolech; věci, které snad udělal takový vlasatý obr! — I hrome, jak to tu vypadá! když taková jak se patří, jemná ručka pozvedne nad bílá ňadra takový skleněný květ, takovou rozkošnou ledovou květinu až k horkým, na zlíbání rtům. Ku podivu, že se neroztaví tím žhavým pohledem, takovým hříšným ženským pohledem! Na zdraví! (píje) Na zdraví, Wende! Nepoznal bys, co se stalo z našich výrobků!

S k l e p n i c e

(stavíc nápoj před starého Huhna, hrubě) Nešlahat, pálí!
(Starý Huhn vezme sklínku a klidně ji vleje do sebe)

Ř e d i t e l

(pozoruje ho) Hrom a peklo, ještě jednu! (Dřevaři vypuknou smíchem)

P r v n í d ř e v a ř

Zaplatěj mu aspoň vosminku, a uviděj', že bude třá žavý uhlí polykat.

D r u h ý d ř e v a ř

Pivní kád' jim rozmačkne holejma rukama a chroustá skleněný střepiny jako cukrlátka.

T ř e t í d ř e v a ř

Anebo měli by ho jednou vidět, jak tancuje s tou taliánskou d'oukou, když jim slepej Franta hraje na okarinu.

Ř e d í t e l

Sem Frantu s okarinou! — (K Tagliazonimu) Dieci lire, bude-li Pippa tančit.

T a g l i a z o n i

(za hry) Non va. Impossibile. Signore padrone.

Ř e d í t e l

Venti lire! — trenta — — — !?

T a g l i a z o n i

No.

W e n d e

Ona nýčko nejpěkněj dřímá, pane direktor.

Ř e d í t e l

(nevyrušen, náruživě) Quaranta!? — Roztočme to přec jednou trochu! k zívání! Nač vlastně sem člověk leze?! ani té všivé cikánky tu není! nepáchnu víc do tohotohle podloudnického pelechu! (Dále nabízeje) cinquanta!

T a g l i a z o n i

(ve hře umíněně přes rameno) No! no! no! no! no! no!

Ř e d í t e l

Cento lire!

T a g l i a z o n i

(krátce) Cento, si! (Nakloní se a chytí obratně modrou bankovku, kterou mu ředitel vhodil)

Ř e d í t e l

(poněkud z rovnováhy) Dostala má lvice žrát?

S k l e p n i c e

Jo, pane delektor, pes se nažral!

Ř e d i t e l

(příkře) Nemluv!

S k l e p n i c e

Když se mě ptaj', musím přec vodpovědět!

Ř e d i t e l

(zhurta, potlačuje vztek) Mlč, drž svou nevymáchanou! — nekuřte z těch smradlavin, holoto! — jakpak tu má potom to děvčátko dýchat.

T a g l i a z o n i

(povstane a volá ze dveří do předsíně divokým hlasem vzhůru do patra) Pippa! Pippa! vieni a basso! subito! Pippa! veni qua! — sempre avanti!

Ř e d i t e l

(vztýčí se indignovaně) Drž hubu, nech ji spát, lotře!

T a g l i a z o n i

Pippa!

Ř e d i t e l

Podrž si své peníze, chlape, a nech ji spát! podrž si své peníze, chlape, nemám jí potřebí!

T a g l i a z o n i

Come vuole, Gracie, signore, be! (Krčí fatalisticky rameny a posadí se klidně opět ke kartám)

Ř e d i t e l

(nerozhodně vyskočí) Sedlat, Wende! Koně ze stáje!

P i p p a

(objeví se ve dveřích; přitiskne se ospale a plaše k dveřní stojce)

Ř e d i t e l

(zahlídne ji a řekne zaražen) Nu, vida ji! — Ale co, jen si jdi lehnout, Pippo! — Či snad's ještě nespala? — Pojd', zavdej si, navlaš si rty, tu je něco pro tebe.

P i p p a
(přijde poslušně až ke stolu a srkne z jeho šampaňského)

Ř e d i t e l
(bera od ní krásnou sklenici, z níž se také napije) Štíhlý
svlačec! Štíhlý svlačec! Také Benátčanka! — Chutná
ti, děvenko?

P i p p a
Děkuji, sladké!

Ř e d i t e l
A chtěla bys jít zase spat?

P i p p a
Ne.

Ř e d i t e l
Je ti zima?

P i p p a
Zde, obyčejně.

Ř e d i t e l
Tak naložte do kamen! — Ostatně se nedivím, že tu
mrzneš, ty něžná, zdobná úponko! Pojď, sedni si, zabal
se do mého pláště! Ty pocházíš vlastně ze sklářské
pece: tak se mi to totiž včera zdálo.

P i p p a
Brrr! Ale ráda sedám těsně u sklářské pece.

Ř e d i t e l
Jak se mi to zdálo, nejraději v peci uvnitř. Hleď, jsem
ztřeštěný bloud! Starý, oslovský hutní direktor, který
místo aby počítal, má sny. Vyráží-li bílý žár z pece,
vidám tě často zcela ohnivzdorně, jak se vychvíváš ze
žhavých plápolů. Teprve ve tmě pak se rozplýváš.

S t a r ý H u h n
O tudlec tý sem měl už taky sny.

Ř e d i t e l
Co to zas mručí ta obluda? (Pippa otáčí zamyšleně hla-
vičkou a zírání na starocha, při čemž si pravou rukou

shrnuje plavé, těžké vlasy dozadu přes ramena)

S t a r ý H u h n

Třá bysme si mohli zatancovat, dušičko?

Ř e d i t e l

Ach, co! Teď mi nezáleží na tancování! (pouze k Pippě)
Mně stačí, když jsi tady, rozkošné dítě!

S k l e p n i c e

(za výčepem k hospodskému) Nýčko je delektorovi zas
dobře!

W e n d e

No, a co je vlastně tobě po tom?

Ř e d i t e l

Unavena! Jdi spat, chudinko! Ty patříš do dvorů s vodotrysky! — A musíš nyní být v tomhle brlohu. Směl bych tě vzít, jak tu jsi, na koně vyzvednout a pryč s tebou odjet?

P i p p a

(zvolna potřásá hlavou záporně)

Ř e d i t e l

Tedy se ti lépe líbí zde? a zase potřásáš hlavičkou!
jak dlouho již bydlíte v tomto domě?

P i p p a

(přemýšlí, upřeně na něm utkví zrakem) Nevím!

Ř e d i t e l

A než jste přišli sem, kde's to bývala?

P i p p a

(přemýšlí, zasměje se své nevědomosti) To bylo ... ano,
což tu nejsem odjakživa?

Ř e d i t e l

Ty? Mezi němými a mluvícími pařezy?

P i p p a

Cosa!

Ř e d i t e l

V ledovaté, zasněžené zemi barbarské? (k Tagliazonimu)

(přes stůl) Odkud že to pochází její matka?

T a g l i a z o n i

(přes rameno) Sì, signore! pieve di cadore.

Ř e d i t e l

Pieve di cadore, není-liž pravda? to je tam na druhé straně za vodou.

T a g l i a z o n i

(směje se) Jsme příbuzní božského Tiziána, signore!

Ř e d i t e l

He, maličká, to jsme snad také z přízně: neboť ten zde vyhlíží jako můj strýček lesmistr. Tedy máš i zde skoro domovské právo! ale vítr odvívá tvé zlaté vlásky kamsi jinam. (Maličký, volatý, rozedraný chlapík vstoupí, hraje na okarinu; stane uprostřed jizby. Dřevaři, kteří sedí za stolem kouříce a pijíce kořalku, vítají ho voláním »halló!«)

P r v n í d ř e v a ř

Huhn musí tancovat!

D r u h ý d ř e v a ř

Maličká musí tancovat!

T ř e t í d ř e v a ř

Esli vona bude tancovat, taky přidám groš.

Č t v r t ý d ř e v a ř

Hele ho, Huhna, jak se už potvoří!

Ř e d i t e l

Z toho nebude nic, vy pantoci! Rozuměli jste?

P r v n í d ř e v a ř

Chtěj' snad sám, pane delektor?

Ř e d i t e l

Ať mě čert vezme, teď nechci!

S t a r ý H u h n

(vztýčí se v celé výšce, tváří se jako by chtěl ze zástolí ven, při čemž, horečně ztrnule zíraje, nepouští Pippy s očí)

Ř e d i t e l

Sedět, Huhne!

W e n d e

(rázně přikročí a chopí Huhna za rameno) Sedět! Žádný komedie! Eště mi produpáte podlahu. (k okarinistovi) Přestaň s tím protivným fífláním. (Huhn zaražen tupě čumí, nesesedaje. Okarina umlkne)

Karbaníci právě ukončili jednu hru. Tagliazoni přihrne k sobě hromádku zlata. Mistr Antonín rázem vyskočí a uhodí pěstí na stůl, že zlaťáky rozkutálejí se po jizbě.

M i s t r A n t o n í n

Tudlec je jeden a ten šidí!!

T a g l i a z o n i

Kdo? io? io? co! Kerej?

M i s t r A n t o n í n

Neříkám kerej! Říkám jenom jeden! Todlec tu nejde pořádně.

P r v n í d ř e v a ř

No jó, kdo se dá do hry s Taliánem, ten musí umět taky trochu čarovat.

M i s t r S c h ä d l e r

Mně chybí peníze, hromada peněz.

P r v n í d ř e v a ř

Podvej se dobře, lampa brzo zhasne. Ten to, pane, umí, čarymury fuk!

Ř e d i t e l

Tak tomu taškáři nenechávejte bank!

T a g l i a z o n i

(klidně shrabuje zlato, poloobrácen k řediteli) Altro! Taškář bejt jinej, io no. Bastanza! Andiamo a letto! Pippa avanti! veni qua.

M i s t r A n t o n í n

Ták, nýčko chce jít na kutě, dyž nás vobral vo peňouze? Tu zvostat! Nýčko se bude dál hrát.

T a g l i a z o n i

E! Altro! Proč ne? Já hrát dál! come vuole! Come vuole! Signori! (Sklepnice, hospodský, okarinista, některý mistr hutní a dřevař hledají po podlaze peníze)

D r u h ý d ř e v a ř

(u stolu) Potom se řekne, chybí cosi, já s váma nehledám.

Ze síně vejde Michal Hellriegel, triadvacetiletý tovaryš řemeslnický; má lehkou čepici se štítkem, ranec s podstrčeným pod řemen kartáčem; kabát, vesta i kalhoty ještě ujdou, střevíce však jsou roztrhány. Z bledého, zmořeného obličejce a pohybů mladíkových je viděti únavu dlouhého a obtížného putování. Tvář jeho má jemné, nikoli všední, ba ušlechtilé rysy. Na hořením rtu prvé, jemné chmýří. Znamka fantastičnosti jest v jeho štíhlém zjevu i znamka chorobnosti.

S k l e p n i c e

Kryndapána, tak pozdě a ešče pocestnej tovaryš!

H e l l r i e g e l

(stane oslněn, mhouří oči v štiplavém kouři, zimničně pohlíží zpod dlouhých brv ve světle lamp: otáčí v ruce čepici a přemáhá se zatajit, jak ho pálí namrzlé ruce i nohy) Mohl by zde dostati noclehu putující řemeslnický tovaryš?

W e n d e

Proč ne? za dobrej plat a dobrý slovo. (Když se tovaryš rozhlíží volného místa nenalézaje) Tudlec si sedněte na ten soudek vod kořalky a grejcary můžete vysázet na

lajcí u kamen. A chcete-li ještě něco... tudlec je místa dost.

P r v n í d ř e v a ř

A kam tak pozdě, bratře chasníku?

Ř e d i t e l

Do země mléka a strdí?

H e l l r i e g e l

(s uctívou poklonou napřed dřevařům, pak řediteli) Rád bych vzhůru přes hřeben do Čech.

Ř e d i t e l

Jakého řemesla?

H e l l r i e g e l

Sklářského umění.

D r u h ý d ř e v a ř

Nezdá se, že by měl v palici všecko v pořádku! Za takový zejmy přes hory, a ještě kady není ani žádný cesty? Ten chce bejt nejspíš sněhovým panákem a pak bídne zajít!

W e n d e

To je jeho věc, do toho nám nic!

T ř e t í d ř e v a ř

A ty asi nejseš z hor, synku? Neznáš zdejší zejmy!

H e l l r i e g e l

(skromně a zdvořile naslouchal; nyní slušně pověsí čepici, smekne ranec a odloží i s holí stranou. Pak si sedne na naznačený soudek, zachvěje se, stiskne zuby a vjede si roztaženými prsty do kštic)

Ř e d i t e l

Jsou-li vaše papíry v pořádku, proč chcete přejít do Čech? Tady v Slezsku děláme taky sklo.

H e l l r i e g e l

(rychle vyrazí) Rád bych se něčemu zvláštnímu přiučil.

Ř e d i t e l

Ach, co to povídáte! Copak by to mohlo být? Snad čistou

vodičku holýma rukama v koule balit?

H e l l r i e g e l

(pokrčí rameny)

Ř e d i t e l

Ostatně tohle se sněhem u nás také umíme!

H e l l r i e g e l

Sníh není voda! Chci do světa!

Ř e d i t e l

Což tady nejste ve světě?

H e l l r i e g e l

Hledám něco.

Ř e d i t e l

Ztratil jste něco?

H e l l r i e g e l

Ne! ale myslím, něco se přitrefí! (pola a s námahou
vzepřen, rozhlíží se udiveně rozevřenýma očima dokola)
Vlastně ani dobře nevím, kde to jsem.

Ř e d i t e l

Jo, jo, tak to bejvá. Ráno nebe plné housliček, večer
ani zdravá kůstka v těle.

H e l l r i e g e l

Jsme tu ... jsme tu již v Čechách, pane hostinský?

P r v n í d ř e v a ř

(směje se) Vid' že se ti to zdá tady trochu český?
(Hellriegel sklesne opět na soudek, lokty rozestře široce
na lavici u kamen, ruce vsune pod čelo, schová vzdychaje
obličej)

T ř e t í d ř e v a ř

Tenhlenc nejní ani tři dni vod mámy! (Pippa, sedíc
u stolu ředitelova, pozorovala nepřetržitě příchozího.
Nyní jako v myšlenkách přikročí k němu a sedne si na
lavici opodál místa, kde jeho hlava spočívá, ruce v klíně,
zamyšleně klátí nohama, shlížeje úkosem na tovaryše)

Ř e d i t e l

Podivný svatý, Pippo, že? (Ironicky popěvuje) Komu Bůh chce pravou přízeň vzdáti, toho pošle... a tak dále. Tenhle zpívá taky, když je pohromadě. Vsázím se o třináct lahví sektu, že má v ranci i básně vlastního sepsání!

P i p p a

(zvedne se bezděčně s jistým zmatkem, pohlížeje brzo na tovaryše, brzo bezradně po okolí; náhle přiběhne těsně k řediteli) Padrone! Padrone! ten cizinec pláče!

Ř e d i t e l

Slzám nerozumím!

M i s t r S c h ä d l e r

(přikročí od karbanického stolu po vojensku k řediteli) Pane delektor, já jsem čestnej muž!

Ř e d i t e l

No, a? proč mi to teď povídáte? Po půlnoci, v jizerské krčmě.

M i s t r S c h ä d l e r

(setře si studený pot s čela) Jsem mistr bez hany.

Ř e d i t e l

No, dál?

M i s t r S c h ä d l e r

Rád bych zálohu!

Ř e d i t e l

Myslíte, že s sebou tahám pokladnu tuhle v kazajce?

M i s t r S c h ä d l e r

... Privátně! ...

Ř e d i t e l

Privátně, ani pomyšlení! Budu vám napomáhat, abyste se nadobro zruinoval!

M i s t r S c h ä d l e r

Ten čert nás tu ošulí všecky.

Ř e d i t e l

Proč s ním hrajete? Ukončte to již s taškářem!

M i s t r S c h ä d l e r

Ale jó, tudlec s tím my to zcela jistě jednou ukončíme!

Ř e d i t e l

Doma máte ženu a děti...

M i s t r S c h ä d l e r

To máme ale všichni, pane delektor! Šak dyž jednou už sme v tom...

Ř e d i t e l

Ne! Takové šílenství nebudu podporovat.

M i s t r S c h ä d l e r

(trhne rameny a odejde k Wendovi do výčepu. Jest zřejmo, že naň naléhá o půjčku, což Wende déle odmítá, ale konečně půjčí. Tovaryš zatím pije chtivě horký grog, který mu postavila sklepnice na lavici. Přinese mu také jídlo a on jí)

Ř e d i t e l

(zvedne číši vstříc tovaryši) Hej, vy opozděná vlaštovko! Na zdraví!

H e l l r i e g e l

(zvedne se, zdvořile děkuje, se sklenicí, napije se a zase sedá)

Ř e d i t e l

Zaslíbená země je ještě hodně daleko.

H e l l r i e g e l

(dosedaje, rychle opět povstane) Ale já mám chut i vytrvalost!

Ř e d i t e l

A chrlení krve!

H e l l r i e g e l

Kapku neškodí!

Ř e d i t e l

Ne. Kdybyste vy jen věděl, k čemu máte chut; proč sebou vlastně vždy tak škubnete, že vás to vždy tak překvapeně vymrští?

H e l l r i e g e l

Někdy opravdu zmítá mnou nedočkavost.

Ř e d i t e l

Jako děckem v tmavé světnici, že? když milá maminka za dveřmi rozsvěcuje již prvé svíčky na stromečku? — Hned, hned! tak rychle kočárek nejede.

H e l l r i e g e l

Všecko musí být jinak. — Celý svět!

Ř e d i t e l

Především pak vaše vysokoblahorodí! to je takové hloupoučké pachole, jedno z těch tuze chytrých, které ostatně vidět už jen ve špiritusu! »a vezmeš si křídla jitřních červánků...« Tvá pouť má, pane, obtíže! (k Pippě) Hop, hop, přes pahýl i kámen... (chce si ji stáhnouti na klín, Pippa se brání pohlížejíc na Hellriegla. Ten rychle vyskočí a zčervená)

H e l l r i e g e l

Rád bych si dovolil poznámku.

Ř e d i t e l

Napadlo vás zas něco nového?

H e l l r i e g e l

... Okamžitě nikoli!

Ř e d i t e l

No, snad nebičko. (Michal jako bezduch pohlíží na ředitele a zapomene se posadit)

P i p p a

(popadla malý řemínek a uhodí ředitele citelně přes ruku)

Ř e d i t e l

Ou! (Pippa usmívá se na Hellriegla, jenž, zapomněv na vše kolem, noří se svým zrakem v její. Při tom rty mu bezezvučně ševlí)

Ř e d i t e l

(nastaví ruku) Ještě jednou, Pippo! (Pippa uhodí) Ou,

toto bylo silné! do třetice všeho dobrého: tedy po třetí!
(Pippa smějíc se uhodí ze vší síly) Tak! jsem poučen
i potrestán. Až zase vypadne nějaké pískle z hnízda, vím
aspoň, co mám dělat.

Starý Huhn, který zatím usedl, napřáhne daleko ruku
nakloněn nad stůl a kývá na Pippu tlustým, chlupatým
prstem. Když Pippa nedbá, neb toho nepozoruje, zvedne
se, když byl dosti pozoroval hru mezi Pippou, ředitelem
a Hellrieglem, přistoupí šoupavě před tovaryše, strnule
naň patří, vztyčí své dlouhé, mrtvě se klátící gorylí paže
a položí dlaně ploše před jeho prsa, tiskna jej tak zvolna
až na jeho soudek zpět; pak se obrátí, pokyne potutelně
Pippě a zvedne lokty zvláštním způsobem, připomínaje
orla, balansujícího na bidle v kleci; tím zároveň má se
a vybízí k tanci.

Ř e d i t e l

Co ti napadá, starý dromedáre! (Velká pauza, dokud
Huhn provádí taneční pohyby)

D ř e v a ř i

(se překřikují) Maličká ať tancuje! Maličká ať tancuje!

S k l e p n i c e

(sňala malou tamburinu z příhrady, kde stojí láhve s ko-
řalkou a vhodí ji Pippě, jež tamburinu chytí) Děuko,
nedej se prosit, nedělej drahoty; šak nejseš marcipánová
princezna!

Pippa pohlédne nejprve na ředitele, pak na Hellriegla,
konečně měří nenávistným pohledem obra od hlavy
k patě. Rázem uhodivši na tamburinu rozezvučí bubínek
a tančíc sune se k Huhnovi, zároveň s úmyslem, aby mu
unikla a v tanci ho minula. Okarina spustí, a také staroch
začíná tanec. Záleží v tom, že cosi nemotorného, obrovi-

tého snaží se polapiti cosi hezounkého, křehkého; as jako medvěd motýla, jenž pestroleskle kolem něho laškuje. Dívčina, kdykoli mu unikne, hlasitě se zasměje jako zvo-
neček. Vyvine se mnohokrát, točíc se kolem své osy, při
čemž jí obestře její rudě zlatý vlas. Když je pronásledo-
vána, vyráží zvuky jako aï, podobné dětskému knikání.
Staroch křepčí groteskně a směšně jako chycený dravý
pták. Číhá, chytá na prázdno a supá stále rozčileněji,
stále hlasitěji bruče. Pippa tančí stále ekstatičtěji. — Dře-
vaři povstali. Karbaníci přerušili hru a napiatě přihlížejí.
Tagliazoni, jež výjev nezajímá, užije příležitosti, aby
schoval peníze do sáčku a manipuloval se svými kartami.
Aniž si toho všimne, jest při tom mistrem Schädlerem
bedlivě pozorován. Nyní zdá se, že Pippa již neunikne
obludě; dívka hlasitě vyskřekne, a v tom okamžiku po-
padne Schädler oběma pěstmi Tagliazoniho za levé
zápěstí.

M i s t r S c h ä d l e r

(vše přehlušuje) Stůj!

T a g l i a z o n i

Cosa, signore?

M i s t r S c h ä d l e r

Koza sem, koza tam: Tudlec se falešně hraje. Nynčkom
máme šejdíře v pasti!

T a g l i a z o n i

E, matto! E, matto! Diavola! sone fiolero di Muran. Co-
nosce la casa di coltelli?

M i s t r S c h ä d l e r

Kaše, tele, mura, to všecko nynčkom nepomůže! Tondo,
drž pevně na druhý straně, nynčkom se s ním vypořá-
dáme! (Mistr Antonín chopí Tagliazoniho za druhou
ruku) Vpašoval do hry falešný karty a na tudlec ty dvě
si udál znamínka. (Všichni přítomní, vyjma Hellriegla
a Pippu, jež zhluboka oddychujíc, bleďa stane v koutě,

tlačí se kolem stolu hráčů)

Ř e d i t e l

Tagliazoni, co jsem vám řekl, abyste to nehnal do kraj-
ností!

T a g l i a z o n i

Pustit, nebo já tě kousnout do tvář!

M i s t r S c h ä d l e r

Plivej a kousej, jak chceš, ale naše peníze nám musíš
vrátit, kanaliže!

V š i c h n i h r á č i

Ba jo, do posledního halíře, všecko!

T a g l i a z o n i

Cazzo, nakašlu vám; zatracený německý bestie. Vzteklý,
mizerný, prašivý bestie! Co já dělat s váma tedeschi.

P r v n í d ř e v a ř

Dejte tý mrše po tlamě!

W e n d e

Ticho, lidičky; to netrpím!

M i s t r S c h ä d l e r

Wende, vytrhni mu tu kartu z prstů!

T a g l i a z o n i

Já zabít vás všecko na hromadě!

M i s t r A n t o n í n

(neústupně) No, dobrá!

D r u h ý d ř e v a ř

Co jenom má ten lump na rukách prstenů!

T a g l i a z o n i

Padrone, vás vzít za svědek! Já tu bejt zákeřnický pře-
paden; novou smlouvu neudělat už! Lavore niente, niente
piu. Práce lež si, stůj, a hned pryč! — Carabinieri!
Policaj! Pazzia bestialissima!

P r v n í d ř e v a ř

Jenom si řvi; tudlec nejni žádná policaj!

D r u h ý d ř e v a ř

Kolem dokola široko daleko sou jenom sníh a smrky!

T a g l i a z o n i

Ciamo ... ciamate i carabinieri! Briganti! Signore Wende! Pippa, utíkej!

Ř e d i t e l

Člověče, radím vám, vypořádejte se po dobrém! Jinak neručím vám za nic.

T a g l i a z o n i

Brutte Bestie! Bastanza cussi! (Nenadále, bleskurychle se Tagliazoni osvobodil, vytrhl dýku a za stůl se utekl. Útočníci jsou na okamžik zaraženi)

T ř e t í d ř e v a ř

Vida ho, nůž! Zabme, psa!

Z m ě ř v ý k ř i k ů

(ale v souhlase jako jeden muž) Nynčkom musí bejt po něm! Tedka konec!

Ř e d i t e l

Tagliazoniho mi nedemolujte! Nutně ho mám potřebí v huti! Nevyvádějte, abyste toho ráno nelitovali.

(Tagliazoni vycítí instinktivně děsné nebezpečí okamžiku a vyklouzne před útočníky dveřmi ven. Karbaníci i dřevaři vrhnou se za ním volajíce: »zabte ho, zabte ho, zabte!« Několik nožů se zableskne.)

Ř e d i t e l

Ti čertí mi ho na konec přece jen zaštípnou!

W e n d e

To mi pak zavřou boudu.

S k l e p n í c e

(vyhlíží otevřeným okénkem) Žene se to dál k lesu; upadl! zas vzhůru! pořád blíž po něm!

Ř e d i t e l

Pustím dánskou doggu a rozeženu tu bandu.

W e n d e

Já za nic neručím! já negarantíruru za nic!

(Výkřik za scénou)

Ř e d i t e l

Co to znamená?

S k l e p n i c e

Jeden zvoſtal ležet v sněhu! Ti voſtatní utíkaj' dál do leſa. (Jeſt ſlyšetí děsný, dálkou ſtlumený, morek pro-
nikající vzkřek)

W e n d e

Zavřít vokno, lampa zháší! (Lampa opravdu vyhořela,
ſklepnice přirazí okno)

Ř e d i t e l

To ſe nepoſlouchá dobře! Pojd'te ſe mnou, Wende!

W e n d e

Já za nic neručím! Já negarantíruru za nic! (Odejde
ſ ředitelem, tento napřed)

S k l e p n i c e

(ve ſvé bezradnoſti důrazně k Hellrieglovi) Jenom
vzhůru! pomáhat! pomáhat! pomáhat! přispět! To by
každej moh' ſem přijít! — Prokletý karty! (Shrne karty
na ſtole a vhodí do kamen) Ať jdou k čertu, uďály
mrtvého člověka! Přineſe nechčeſtí a nechce to pomoct
ſpravit!

Hellriegel povſtal, dílem ſám jda, dílem vlečen ſklepnicí,
dílem poſtrkován vyvrávorá dveřmi do ſíně. Se ſklep-
nicí pryč. Huhn ſtojí téměř jeſtě tak, jako když ho za-
čátek vády přerušil v tanci. Zrak jeho jeſt nepokojně
čihavý na vše, co předcházelo. Nyní ſe pokouší, zvolna

se obraceje, proniknouti temnotu. Nezpozoruje Pippy, jež sedí vtisknuta do kouta na zemi zděšeně schoulena. Vyndá sirku, škrtně a rozsvítí lampu. Hledá opětně a spatří Pippu. Stojе uprostřed jizby kyne jí s hroznou přívětivostí. Němě zírá naň Pippa jako chycené ptáče, vypadlé z hnízda. Když se k ní blíží, jen potichu lká. Okénko zvenčí je vyvřeno, a hlas ředitelův ozývá se dovnitř.

H l a s ř e d i t e l ů v

Pippo, Pippo! nesmí tady zůstat. Vezmu ji s sebou. (Sotva ředitel zmizí od okna, vrhne se Huhn na vy-mršťující se děvče, popadne je do náručí, při čemž Pippa s krátkým, vyvzdechnutým výkřikem omdlí, a řekne)

S t a r ý H u h n

Chytil tě naposled přeci! (Vyřítí se ze dveří)

H l a s ř e d i t e l ů v

(opět u okna) Pippo, Pippo, jsi ještě uvnitř? neboj se, ani vlas se ti nezkříví!

O p o n a.

J E D N Á N Í I I .

Vnitř osamělé chatrče v horách. Velká a nízká jizba, ne přespříliš zanedbaná. Poval zčernalý kouřem a stářím. Jeden trám zlomen, ostatní prohnuty a nuzně neotesanými podpěrami podepřeny. Pod podpěry jsou vstrčena malá prkénka. Podlaha hlíněná, hrbolatá; pouze kolem rozbitých kamen cihlové dlaždice. Ze tří čtyřhranných okének, pod nimiž stojí při zdi ukoptěná lavice, jsou dvě zahrazena slamou, mechem, listím a prkny, třetí má okno s třemi kalnými tabulemi; místo čtvrté tabulky takéž prkénka a mech. Při téže stěně v koutě kamna, vpředu rozviklaný stůl. Uprostřed v pozadí dveře. Jest jimi viděti do tmavé síně, jejíž trámy jsou podobným způsobem podepřeny jako v jizbě, a na šikmé, řebříkovité schody, vedoucí na půdu.

V jizbě prkenné bednění, naplněné listím březovým, bukovým a dubovým, na tom několik starých cárů oděvních a pokrývkových, představuje lože starého Huhna, jemuž chatrč náleží. Na zdi visí stará puška, rozbitý měkký klobouk, kusy oděvů a více obrázků z časopisů vystříhaných. Na podlaze hodně listí. V koutě hromádka bramborů; svazečky cibule a sušené houby visí na stropě. Jedinký pruh světla v jasné, měsíční noci proniká okénkem.

V síni rovněž rázem se osvětlí. Jest slyšeti funění a silné výdechy. Hned pak objeví se starý Huhn, jenž dosud nese Pippu v náručí. Vstoupí do jizby a uloží Pippu na

listnaté lože, přikrýváje ji cáry, které tam jsou. Pak přinese z kouta starý stojan na dračky, ve kterém vězí dračka, zažehne ji, při tom ihned velmi rozčileně kouká po děvčeti. Jest slyšeti první nárazy rozpoutávající se vichřice. Sníh víří do předsíně. Tu vezme Huhn odněkud s police lahev a nalije Pippě kořalky. Pippa zhluboka vydýchne, Huhn přikryje ji ještě pečlivěji, vrhne se ke kamnům a z připraveného chrastí zanítí v nich oheň.

S t a r ý H u h n

(ihned na to vstane, naslouchá u dveří a volá v šíleném chvatu a tajnůstkářsky) Pod' dolů, pod' dolů, starej Jakube! — starej Jakube, já sem ti něco přines'! (Naslouchá na odpověď a směje se do sebe.)

P i p p a

(zaúpí, lihovinou oživena; rázem vztyčí se trupem, rozhlíží se úzkostlivě kolem, přitlačí dlaně k očím a zase je odtrhne, zaúpí, vyskočí a prchá jak vyplašený pták slepě proti stěně jizby). Paní Wendová, paní Wendová, kde to jsem? (Vyděšena ryje nehty po zdi, ohlédne se, zpozoruje Huhna i těká v opětovném záchvatu zoufalé úzkosti brzo tu, brzo tam, slepě proti zdem) Zalknu se! pomoc! nezahrabávejte mne! Padre! Padrone! ach, ach! Pomoc! Paní Wendová, jsem v snách!

S t a r ý H u h n

(přicupá k ní, načež Pippa ihned mlčky v úděsném odporu vztyčí proti němu ruce) Ticho, ticho; starej Huhn tě nic neudělá! — a starej Jakub je taky hodnej. (Když Pippa zcela vyjevena nemění svého odmítavého posunu, přiblíží se k ní ještě více několika nejistými kroky, ale stane opětně rázem přimrazen výrazem její nesmyslné hrůzy) Tak to nejde! — No? — řekni slovíčko! — nepotluč se o zdi! — u mně je krásně, venku číhá smrt! (Zírá chvíli ztrnule, přemítavě a vyčkávavě; najednou

přijde nápad) Mám to! — Jakube, dej kozu dolů! Kozí mlíko zahřívá! Kozí mlíko bude dobrý!

P i p p a

(rozeznala dveře a nespouští jich z oka; bezděčně se zvedne a žene se k nim, aby unikla, ale Huhn zastoupí jí cestu)

S t a r ý H u h n

Nešláhnu na tě! nedotknu se tě, d'ouče! jenom u mně musíš... jenom u mně zvonat.

P i p p a

Paní Wendová! Paní Wendová! (Stane přistřevši si dlaněmi obličej)

S t a r ý H u h n

Neboj se! (Napíje se pořádně z lahvice s kořalkou) Jakube, nech Lízu stát venku! Krapítek mlíka mně musí dát! (Uchopí dojačku a klusá ke dveřím, dojí kozu tak, že zároveň zahrazuje dveře. Zatím zdá se, že Pippa se poněkud vzpamatovala. Z jejího vzlyku a nářku ozývá se malomocná odevzdanost; ucítí opět mráz a jest bezvolně přitahována osvětleným místem na stěně, totiž odrazem plamene v kamnech; tu jakoby roztála za jakési úvahy a klečíc na zemi zakouká se upřeně do praskajícího žáru)

P i p p a

O, santa Maria, madre di dio! o, madre Maria! o, santa Anna! o, mia santa madre Maria! (Starý Huhn podojil a opět vstoupí. Pippina bázeň a úzkost ihned vzrůstá; ale Huhn přistoupí k ní, na dosah postaví jí hrneček mléka a zase couvne)

S t a r ý H u h n

Pí kozí mlíčko, pí, ty malej vobrázku zlatej! (Pippa pohlíží na Huhna rozpačitě a vzmuží se aspoň na tolik, že s plachým kvapem jme se pítí nabídnuté mléko) Tak chlamstaj' umrlci taky svý mlíko! (Když je Pippa ho-

tova, vypukne tluka se oběma dlaněmi do kolen v já-
savý smích) Hele, nynčkom může zas k svý síle při-
jít. (S tím se obrací, za kamny vytáhne jakýsi pytlík, vy-
sype z něho chlebové kůrky na stůl, uražený železnák
vytasí z trouby, v němž jsou brambory, postaví ke kůr-
kám, pije, lahev s kořalkou postaví rovněž na stůl a za-
sune se k jídlu na lavici. — Opětovný náraz větrů vzteká
se kolem domu: s divou vyzývavostí odpovídá mu záro-
veň Huhn) Enu ták, nynčkom můžeš přijít, jenom dál
ke mně sem; zkus to, zkus, kerej z nás vobou z toho
se dostane!

P i p p a

Huhne, milý Huhne, ach, ať mohu odejít! Znáám vás přece
dobře: vy jste otec Huhn! Co se přihodilo? proč jsem
tady u vás?

S t a r ý H u h n

Protože jednou to tak musilo bejt.

P i p p a

Co musilo být? co tím myslíte?

S t a r ý H u h n

Co člověk nemá, to si musí vzít!

P i p p a

Co tím myslíte? já vám nerozumím!

S t a r ý H u h n

Nedotýkej se mně, jináč mám srdce ve dví! (Zbledl,
chvěje se, oddychuje zhluboka a uhýbá, poněvadž Pippa
dotkla se rty jeho ruky)

P i p p a

(zarazí se, prchá a vrhne se k zavřeným dveřím) Pomoc!
pomoc!

S t a r ý H u h n

Kšic! tamtudy se neprojde!

P i p p a

Otče Huhne, otče Huhne, přec mi nic neuděláš?

S t a r ý H u h n

(rozhodně vrtě hlavou) A taky žádnéj jinej tě nesmí vlásek skřivit! žádnéj táta, žádnéj delector. Tudle seš v bezpečí a má seš.

P i p p a

Zde že mám zůstat navždy pohřbena?

S t a r ý H u h n

Housenka, pupa, motejlík taky čekaj', šak ty nám tu jámu jednou vodevřeš — slyš, slyš, dívej jezdec přichází! skovej se! dívej jezdec přichází z hor! slyšíš, venku děšťátka už naříkaj'! stojej nahoučký na holým kamení v sínce a kňouraj'. Sou mrtvý! A protože sou mrtvý, maj' strach. Skovej se, dej si na hlavu čepičku; jináč hrábne ti rukou za vlasy, pak pomůž' ti pámbů, a musíš s ním do víru. Poď sem, ukryju tě! zachumlám tě! jenom slyš! kerak to kňučí, prská a mňučí; chtěj' s mý střechy pár došků! A u mně taky jenom pryč s tím z palice! — no, přešlo to: poudám, byla to chmára? já sem taky chmára a ty seš chmára, celej svět je chmára, nic víc! Ale jednou přeci snad to bude jinačí.

Přehnala se prudká bouřlivá vlna. Pippa má opětně výraz téměř bezvědomé hrůzy. Huhn stojí uprostřed jizby napořád ještě, když již nastalo kolem hluboké, příšerné ticho. V tom zvenčí ozve se hlas a zřetelné klepání; zpočátku na jedno z obou zabeđených oken, pak na skleněnou tabulku, která ztemní stínem. Huhn se zachruje a civí na nový zjev.

H e l l r i e g l ů v h l a s

(tlumeně zvenčí) Huhu, chuhu! u všech čertů černých, to je pekelný jitřní větérek! bydlí tady někdo? mé nej-srdečnější zaplať pámbůh: neuděláte-li mi nic, já vám též ne! podarujte jen kapku horké kávy a dovolte mi po-

sedět do rána u dvířek do kamen! nejoddaněji promrzlý tovaryš!

S t a r ý H u h n

(v zapeklitém vzteku) Co tu kdo chce? kdo se to potlouká kolem domku starýho Huhna? je to člověk? je to strašidlo? šak já už tě pomůžu vodcud. (Popadne těžký klacek a vyhrne se ze dveří. S povzdechem zavře Pippa oči. Nyní se zdá, jako by cos jako zvonivý průvan protáhlo tmavým prostorem. Pak, co zatím hudba stále mocněji se zdouvá i poklesá, objeví se Michal Hellriegel ve dveřích. Obezřele a opatrně otáčí se ve světelném kruhu louče, s očima nedůvěřivě ale pátravě upřený ni do temnoty)

H e l l r i e g e l

Ejhle, dosti harmonická, mordýřská peleš! — Hej, hospodo! — tady hraje patrně moučný červ na harmoniku? — hola, hospodo! hospodo! — (kýchne) To se zdá být muzikální kýchavka. (Pippa kýchne rovněž) Byl jsem to já, či byl to někdo jiný?

P i p p a

(v polospánku) Tady — hraje někdo na harmoniku?

H e l l r i e g e l

(naslouchá, aniž Pippu vidí) Na mou duši, moučný červ, jak se domnívám!? — Šum, milý žlábkú, co to chrasť v slámě? — když v noci myš hlodá, člověk myslí, že to pracuje pila, a protáhne-li trochu průvanu dveřní škvírou a otře-li o sebe dva suché lístečky bukové, člověk si představuje hned, že slyší šepotat hezkou dívčinu, nebo vzdychat po jejím vysvoboditeli! — Michale Hellriegle, jsi velikánský mudrc! slyšíš ba i v zimě trávu růst! ale já ti povídám, drž svých pět švestek pohromadě v kotrbě! tvá máti má pravdu! nenechej svou fantastičnost překypět jako hrnec s mlékem! nevěř toporně a pevně ve vše, co není pravda, — dobrý večer! — jmenuji

se Michal Hellriegel! (Naslouchá chvílku, žádná odpověď) Teď se divím, že mi nikdo neodpovídá, protože zde v kamnech hoří opravdový oheň, — a protože tady člověk skutečně musí činit nárok na něco docela zvláštního: tak to tady vypadá! Kdybych na příklad spatřil tu sedět papouška na kamnovci a ten na mne křikl: Halamo! Taškáři! Koňský zloději, to by vlastně bylo ještě zde to nejmenší. S lidožroutem nepočítám! leda by tu byla také zakletá princezna, kterou vězní v kleci proklatý nelida; na příklad ta malá, něžná tančící panenka, — počkat, něco moudrého mne napadá: koupil jsem okarinu! usmlouval jsem jí za poslední tolar — což bylo také tuze moudré! — Od starého parkosa, jenž hrál v hospodě k tanci. Proč, — vlastně sám nevím! snad že slovo okarina tak zvláště zní! nebo si namlouvám, že snad v tom vězí ta malá, rudovlasá rusalka a že z toho vyklouzne a zatančí, když se na to zahraje —. Nu, opravdu tohle rád zkusím hned. (Michal Hellriegel nasadí okarinu k ústům, rozhlédne se pátravě kolem a zahraje. Při prvních zvucích pozvedne se Pippa se zavřenýma očima, cupitá do prostřed jizby, kdež zaujme taneční postoj)

P i p p a

Ano, tatínku, již jdu! již jsem zde! (Michal Hellriegel spustí okarinu a civí s otevřenými ústy, bezduch překvapením)

H e l l r i e g e l

Vida, Michale, tady to nyní máš: přeskočilo ti opravdu kolečko!

P i p p a

(otevře oči jakoby se probouzejíc) Je zde někdo?

H e l l r i e g e l

Není! totiž mimo mne nikdo, dovolíte-li?

P i p p a

Kdo to tu mluví? a kde to jsem?

H e l l r i e g e l

V mé hlavě, bděním strhané!

P i p p a

(vzpomene si na Hellriegla z lesní hospody a padne mu do náručí) Pomoz mi! pomoz mi! zachraň mne! (Hellriegel upřeně zhlíží na ní, na skvělé, rudě plavé vlasy na hlavičce, která se na jeho prsou ukrývá. Nehýbá se, ani ramena, jež mu dívka nad to pevně objímá)

H e l l r i e g e l

Kdybych nyní... kdybych nyní... na příklad řekněme, že bych měl nyní ruce volné, zapsal bych si, třeba to maminka ráda nevidí, krátkou poznámku do notýsku, možná i ve verších. — Ale nemohu své ruce vyprostiti! — Fantasie mne sešněrovala! ano, sešněrovala mne — čert mne vem! — zpropadeně zvláštním způsobem, že mi srdce až v krku buchá, a že mi to vpředu plavý uzel udělalo!

P i p p a

Pomoz mi, pomoz mi! vysvobod' mne! zachraň mne před tím starým netvorem a strašidlem!

H e l l r i e g e l

Jak se jmenuješ?

P i p p a

Pippa.

H e l l r i e g e l

Arci, tak jest! Slyšel jsem tak volat toho chlapa s jezdeckými botami. Když vraždili toho vlašského psa, rád bych se ho byl na tebe ještě optal, ale zapomněl svou talijánštinu! —

P i p p a

Pojď pryč, pojď odtud pryč! Ach, neopouštěj mne!

H e l l r i e g e l

Ne! V tom buď zcela klidna, my dva se nikdy víc neopustíme. Kdo jako já, chytil ptáka, nedá mu tak snadno

opět ulítnout. Nuže, Pippo, sedni si, upokoj se! a vezme-
me nyní celou věc vážně! jakoby žádný šroubek se ne-
uvolnil! (Jemně se vyprostí, chopí Pippin malíček s ry-
tířskou strojeností a skromností mezi svůj ukazovák a
palec a vede ji k stoličce v dosahu světla z kamen, kamž
si ona usedne)

H e l l r i e g e l

(stoje před Pippou s fantastickými gesty) Tedy drak že
tě uloupil — myslil jsem si to hned v lesní hospodě —
ufoukl s tebou vlašskému kouzelníkovi, a poněvadž já
jsem pocestný umělec, usmyslil jsem si hned pevně, že
tě vysvobodím a nedle pustil jsem se také bezcílně do
širošíra.

P i p p a

Odkud sem přicházíš? Kdo vlastně jsi?

H e l l r i e g e l

Syn ovdovělé ovocnářky Hellrieglové.

P i p p a

A odkud přicházíš?

H e l l r i e g e l

Z velkého jitrnicového hrnce Pána našeho!

P i p p a

(srdečně se směje) Ale mluvíš tak podivně!

H e l l r i e g e l

Tím jsem se vždycky vyznamenával.

P i p p a

Ale podívej se, jsem přece z masa i krve! a starý bláz-
nivý Huhn je bývalý propuštěný fukač skla, více nic;
od toho má vole a nadmuté tváře; ohnivých draků přece
není!

H e l l r i e g e l

Chraň pánbůh! pročpak ne?

P i p p a

Rychle! doved' mne zpátky k paní Wendové! doprovod'

mne tam; znám cestu k červenovodské hospodě. Povedu tě! nezabloudíme! (Když Hellriegel záporně hlavou vrtí)
Či chceš mne doopravdy nechat zase samotnou?

H e l l r i e g e l

(silně odpírá) Své okariny neprodám!

P i p p a

(směje se, durdí se, v úzkosti se tiskne k němu) Co jen to máš pořád s okarinou? proč nepromluvíš rozumného slova? povídáš samé hloupy! jsi takový hlupáček, si-
gnore Hellriegle! (Vroucně jej líbajíc zpola plačky) Ani sama nevím, jaký jsi hlupáček!

H e l l r i e g e l

Počkat! začíná se mi rozbřeskovat! (Vezme ji za hlavu, zírá jí zblízka do očí a přitiskne své rty s klidným odhodláním, dlouze a vřele na její rty) Michal nedá ze sebe dělat hlupáka! (Oba nepouštějíce se pohlížejí na sebe zaražení a jaksi nejisti)

H e l l r i e g e l

Něco se ve mně děje, rozmilá Pippo!

P i p p a

Ach, milý...

H e l l r i e g e l

(dodávaje) Michale.

P i p p a

Michale, co se to v tobě děje?

H e l l r i e g e l

Jsem sám všecek zmaten! prosím, dovol otázku, hněváš se proto na mne?

P i p p a

Ne.

H e l l r i e g e l

Mohli bychom to snad tedy hned ještě jednou opakovat.

P i p p a

A proč?

H e l l r i e g e l

Protože je to tak jednoduché! — je to tak prosté a tak ztřeštěné a tak... tak roztomilé, že bych se z toho zbláznil.

P i p p a

Myslím, Michale, že to se již stalo.

H e l l r i e g e l

(drbaje se za uchem) Kdyby člověk mohl jen na to spolehnout! já pravím, žádné spolehnutí není na světě! a vidíš, zase mi něco napadá! — dejme si na tom záležet! — pronikněme věci na kloub! pojď, sem si sedni, sem vedle mne. Tedy zaprvé, tohle zde je ruka! ... dovol jen, přijdeme hned k hlavní věci: je-li péro v hodinkách? — (naslouchá jí na prsou jako lékař) vždyť ty jsi živa! vždyť ty máš srdce, Pippo!

P i p p a

Což můžeš, Michale, o tom pochybovat?

H e l l r i e g e l

Nikoli, Pippo! — však když jsi živa — tu musím teprv já nabýt dechu! (Vskutku lapaje dech, odstoupí od ní)

P i p p a

Michale, považ, nemáme kdy! slyš jen, jak to venku funí a kdosi okolo chalupy dupotá! již třikrát šel kolem okna. Zabije tě, Michale, najde-li nás, podívej se, již zase čumí sem dovnitř.

H e l l r i e g e l

Och, milá princezničko »Bázlivko«! Ty ještě neznáš syna mé matičky! neznepokojuj se pro tu starou gorilu! Chceš-li, vletí mu bota na hlavu!

P i p p a

Michale, můj Michale, nečiň toho!

H e l l r i e g e l

Jistotně! — anebo pro mne a za mne začněme nový život jinak! (Sejme svůj ranec, rozváže jej) — Zde

v ranci mám pouzdro. Dej pozor, Michal Hellriegel přinesl si na svět reelní dědictví přirozeného důvtípu pro všechny případy. (Vyndá malou krabičku) Praktické! zde uvnitř jsou praktické věci! předně zde: to jest kouzelné parátko! vidíš: vypadá jako meč; tím lze probodnout obry i draky! — Tuhle v lahvičce mám elixír, toho můžeme tomu neřádu namíchat; tak zvaný uspávací nápoj je to, proti obrům a kouzelníkům nepostrádatelný! tuhle na tom malém klubíčku není nic vidět, ale potřebuješ jen jeden konec nití tuhle uvázat, a již kutálí se klubíčko a skáče před tebou jako bílá myška, a jdeš-li pořád po nití, přijdeš přímo do zaslíbené země! — ještě stoleček pro panenky tu mám; ale ten, Pippo, mnoho neznamená: to je jen takový »stolečku, prostří se!« Vidíš, jsem chlapík, k němuž máš mít důvěru!

P i p p a

Michale, ale já to všechno nevidím!

H e l l r i e g e l

Jen počkej, to ti musím napřed ještě operovat bělmo!

P i p p a

Nu, dobrá, ale schovej se, starý přichází!

H e l l r i e g e l

Pověz mi ještě, Pippo, kde ses narodila?

P i p p a

Zdá se mi, že v městě na vodě!

H e l l r i e g e l

Hele, to jsem si hned myslil! — A nyní mi tedy řekni: věříš ve mne?

P i p p a

Desettisíckrát, Michale, ve všech věcech.

H e l l r i e g e l

Krásně! půjdeme tedy přes hory — a to je vlastně jen maličkost! znám tu každou cestičku! — A na druhé straně začne hned jaro!

P i p p a

Ó, no, no, no! nemohu s tebou! Il mio padre e molto cettivo! zavřel by mne zas na tři dni o chlebě a vodě!

H e l l r i e g e l

Nu, Pippo, tvůj otec je nyní docela hodný! jeho počínání se náležitě usadilo! liboučce. Ani mouše již neublíží! — rozumíš, co vlastně chci říci, Pippo? — tvůj otec tak dlouho hrál a vyhrával, až prohrál. A na konci prohrá vlastně každý, totiž, to znamená — tvůj otec je mrtev.

P i p p a

(letíc Michalovi více se smějíc než plačíc okolo krku)
Ach, nemám tedy již nikoho na světě! nikoho, leda tebe!

H e l l r i e g e l

A to je také dost, Pippo! zaprodávám se tí duší, tělem! — a hejsa, hejsa, nyní se dáme na cestu!

P i p p a

Vezmeš mne s sebou, neopustíš mne?

H e l l r i e g e l

Já tebe opustit? nevzít tě s sebou? ... a nyní tě povedu, nyní spolehni na mne! nesmíš klopýtnout ani o kamének na té cestě! Slyš, jak sklo zvoní na horských smrcích! Slyšíš? Dlouhé střechýle řinčí. Jítro nedaleko, ale přece krutě zima. Zaobalím tě, ponesu tě! druh druhá zahřejeme, že? a podivíš se, jak rychle nám to půjde vpřed! trošku světla již se sem derel! Pohleď mi na špičku prstu: už je na ní trochu slunce. Můžeme je sníst! musíme je slíznout! od toho nelze upustit a zůstane v nás horká krev.

P i p p a

Michale, neslyšíš hlasy, jak volají?

H e l l r i e g e l

Ne, jen jeden hlas rozeznávám! jako když býk řve na

pastvě!

P i p p a

Starý Huhn je to! hrůza!

H e l l r i e g e l

Ale je zvláštní, co volá!

P i p p a

Tamhle stojí, Michale, vidíš ho?

H e l l r i e g e l

(s Pippou u okna) Vidím! vypadá jak děsný lesní bůh!
— brada a řasy plné střechýlů, ruce vzepřeny kupředu:
tak tam stojí a nehýbá se!

P i p p a

Právě naň padl první jitřní paprsek.

H e l l r i e g e l

A zas křičí!

P i p p a

Rozumíš tomu, co volá?

H e l l r i e g e l

Znělo to jako... zní to jako... jako... zvěsto-
vání... (Jest slyšetí zvláštní zvolna a mocně se stup-
ňující hlahol starého Huhna, který zní jako: »jumalaj!«)

H e l l r i e g e l

Jako ju... jumalaj mi to zaznívá.

P i p p a

Jumalaj? co to znamená?

H e l l r i e g e l

Zcela jistě, rozmilá Pippo, to nevím. Ale jak se mi
zdá, znamená to: »radost všem«. (Hlahol »jumalaj« se
opětuje silněji, zatím, co v jizbě se stále jasní)

P i p p a

Ty pláčeš, Michale?

H e l l r i e g e l

Pojď, rozmilá Pippo, mýlíš se! (V sebe pohřížení ubí-
rají se Pippa a Hellriegel ze dveří. Scéna se končí a

hudba, která se ozvala zároveň se světlem na Hellrieglově prstě, vzdouvá se a líčí, sesilujíc se, mocný východ zimního slunce)

O p o n a.

J E D N Á N Í I I I .

Uvnitř zasněžené boudy na horském hřebeni. Vidíme nízkou, velkou přívětivou světnici s trámovým povalem a trámovými stěnami. V levo ve zdi tři malá, dobře opatřená, dvojitá okénka; pod nimi upevněna dlouhá lavice. Zadní stěna proražena malými dveřmi, vedoucími do předsíně. Selské, pestře pomalované police tvoří vlevo pohodlný koutek. Pěkně uspořádané kuchyňské nádobí a pestré talíře zdobí hoření otevřenou polovici jedné z polic. Vpravo ode dveří obvyklá kamna kachlová s lavicí. V kamnech vesele praská. Lavice u kamen spojuje se s pevnou lavicí vpravo při stěně. V koutě takto povstalém stojí masivní, hnědý velký stůl selský; nad ním visí lampa, pestře pomalované židle kolem něho. Velké švarcvaldky vedle dveří pohybují zvolna mosazným kyvadlem. Až potud má jizba vzezření obydlí lépe situovaného horala. Neobyčejným jest stůl vpředu vlevo s pultem ke čtení, na němž stará, rozevřená kniha; dále množství jiných knížek a různé podivuhodné předměty, jako lampa mezi ševcovskými koulemi, sklářská lampa se skleněnými trubicemi, staré lékárenské lahvice atd; dále množství vykopanin, kamenných nožů, mlatů a oštěpových hrotů z t. zv. doby kamenné na stěnách, a několik obyčejných kladiv, k účelům geologickým. Ještě neobyčejnějším jest jemně provedený model benátské gondoly, který před pultem čtenářským stojí na podstavci, jakož i jiné starobylé, středověké i moderní modely lodí námořních i poříčních, které visí se stropu, a veliký dalekohled se stativem. Na podlaze drahocenné

orientálské koberce. Okénka jizby žehnou světlem zapadajícího slunce, které i předměty uvnitř ostře a fantasticky uplatňuje. V pravé straně dveře.

Jonatan, hluchoněmý, ježatý klazan, asi třicetiletý, oplachuje talíře v dřevěném škopíčku, stojícím na dvou stoličkách u kamen.

Klepá se mnohokráte na dveře u předsíně. Hluchoněmý toho nedbá, i otevrou se dveře a objeví se ředitel, přiměřeně horsky zakuklen, s puškou přes rameno přehozenou, sněžnice pod paždí.

Ř e d i t e l

Jonatane! je tvůj pán doma? Jonatane, klacku, odpověz mi! Ať vás čert vezme, není-li doma! Šel si snad natrhat ledových květiněk? Nebo bílé mušky chytat se sítkou na motýly? Brrr! je to psí mrazivec venku! Jonatane!

J o n a t a n

(obráti se, srazí radostí i leknutím dlaně nad hlavou, otre je modrou zástěrou a políbí ředitelovu pravici)

Ř e d i t e l

Je starý doma, Jonatane? starý Wann? — (Jonatan vyrazí zvuky a gestikuluje) Blbá kanálie, vyslov se zřetelněji! (Jonatan se namáhá, ukazuje náruživě oknem, na znamení, že jeho pán odešel, běží potom k hodinám, které ukazují tři čtvrti na pět, naznačuje na prstech, že jeho pán chtěl se vrátit o půl páté, krčí rameny divě se tomu, že se ještě nevrátil, pospíší znova k oknu, přitlačí na ně nos, zastíní oči rukou a rozhlíží se) Nu, dobrá, už rozumím! pán je venku a brzo se vrátí! ba měl již vlastně být doma! (Hluchoněmý napodobuje »haf, haf, haf« psa) Dobrá, vzal s sebou oba své bernardíny.

Rozumím! krásně! chtěl popřát trochu pohybu sobě i psům! — opraš mne, šelmo! Zůstanu zde! (Poněvadž vskutku vypadá jako sněhulák, dupe a oprašuje se, přičemž mu hluchoněmý horlivě pomáhá. Zatím vstoupí téměř neslyšně starý, důstojný muž dveřmi vpravo. Jest vysoký, širokoplecí a mocnou hlavu obklopují bílé vlasy dlouze se vlnící. Bezvousý, přísný obličej jest jakoby pokryt runami. Husté řasy zastíňují velké, výrazné oči. Zdá se stár, devadesát a více let, ale tak, jako kdyby stáří bylo zmnoženou silou, krásou a mládím. Oděvem jest mu halena z hrubého plátna se širokými rukávy, až pod kolena sáhající. Na nohou okrouhlé šněrovací střevíce z rudé vlny, kolem boků kožený pás. Za pasem vězí, když vstupuje, jeho velká, ušlechtilé formovaná pravice. Je to Wann. Pohlédne pozorně, ale usměvavě k předsíni, kráčí klidně jizbou a sedne si za stůl k pultu. Opře se loktem, prohrabává si prsty vlasy v přemýšlení; bílé kadeře roztekou se přes otevřený foliant, do něhož zrak pevně upírá. Ředitel opětně vstoupí, vyproštěn ze svého obalu. Zpočátku Wanna nezpozoruje)

Ř e d i t e l

Ó, vy gazeli — sladká dvojčátka! — tak! a nyní si uděláme dle možností pohodlí u toho starého lišáka!

W a n n

To si také myslím! a k tomu se napijeme černého falernského!

Ř e d i t e l

(překvapen) Hrome! kde jste se tu vzal tak náhle?

W a n n

(s úsměvem) Kdo by to tak přesně věděl, řediteli! — vítám vás v zeleni! — Jonatane!

Ř e d i t e l

Ba arci, člověk má před očima zeleno i modro, když tak své čtyři hodiny prosklouzá a prodrápe! měl jsem

černé brejle! ale přes to připadá mi můj zrakový orgán jako rybník, na jehož dno jsem spadl, a na němž nahoře neustále plynou barevné ostrůvky.

W a n n

A vy byste rád nahoru na některý z nich? Mám vyhledat snad nějakou udici?

Ř e d i t e l

Jak to?

W a n n

Nu, jen mi to tak hlavou projelo. — Na všechn způsob jste vy mistr v jízdě sněžnicemi a tak krkolomně odvážný, jako příkladně jelen bývá v říjnu.

Ř e d i t e l

Nač na vše člověk nepřipadne, nemá-li na tom božím světě nic jiného na práci než v létě v zimě za každého počasí chodit po mléčné dráze procházkou.

W a n n

(s úsměvem) Ano, připouštím, že na svém koníčku častěji trochu tam vzhůru na procházku si zajíždím a že jsem se stal proto poněkud dalekozraký: ale já vidím také zblízka docela dobře! — Na příklad zde to líbezné dítě z Murana a tento krásný křišťál naplněný černým vínem, které nám Jonatan přináší k útěše! (Jonatan přinesl dvě uslechtilé, staré, velké, benátské číše a broušenou karafu s vínem na velkém stříbrném podnose, a postavil na stůl. Wann sám naplní pozorně číše. Uchopí každý jednu číši a zvedne ji nábožně proti oknu ještě matně prosvětlujícímu)

Ř e d i t e l

Montes chrysocreos fecerunt nos dominos! víte, jak mi někdy připadáte, jako jeden z oněch báječných chlapíků zlatokopů, jimž ta hulvátská sběr v našich horách, žeroucí zelí a štětinařsky drzá, říká jasnovídcí.

W a n n

Ták?! jakž by to bylo, milý řídíteli?

Ř e d i t e l

Jako ten, jenž má v Benátkách uprostřed ve v
arabský kouzelný palác ze zlata a jaspisů, ale jenž za
u nás se usadí a dělá, jako by neuměl do pěti počítat
a ledajakými plesnivými kůrkami se živí.

W a n n

Salute! na to se napijme, milý řídíteli!

(Připíjí si a srdečně se smějí)

W a n n

Tedy za takového kohosi mne máte! kůrky však vyjímaje,
neboť tohoto pokrytectví nejsem si vědom, ba snad jest
i zblo pravdy na té domněnce.

Ř e d i t e l

Ách, kdož by také tak spokojeně ve sněhu a ledu mohl
resignovati jako vy, mistře Wanne! bez starosti o živo-
bytí, o obchod, o ženu — povýšen nade všecky pošeti-
losti, z nichž našince ještě bolívá hlava, a v učená ba-
dání pohřížen tak, že pro samé stromy nevidět lesa; to
je vskutku ideální život!

W a n n

Pozoruji, že můj povahopisný obraz zatím ještě kolísá
ve vaší ředitelské duši: Napřed jsem vám báječná
osobnost, mající palác v Benátkách, pak zase starý pl
kovník na pensi, který bezstarostně tráví své starob
renty. Jonatane, rozsvěť lampu! snad při světle pro-
kouknete mne lépe!

(Krátká pomlčka, nepokoj ředitelův roste)

Ř e d i t e l

Nač vlastně vy tu v horách čekáte, jak boží rok dlouhý,
Wanne?

W a n n

Na všelicos!

Ř e d i t e l

To by bylo na příklad?

W a n n

Vše, co větry přinesou ze čtyř úhlů světa: mračna, vůně,
ledové křišťály! na bezezvuké dvojblesky velkého Pa-
nova ohně! na malý plamének, vytryskující z krbu! na
zpěvy mrtvých ve vodopádě, na svůj blažený konec! na
nový začátek a vstup do jiného hudebně-kosmického
bratrstva.

Ř e d i t e l

Mně by to nestačilo, mistře! Mně je třeba vždy vnějšího
dráždidla.

W a n n

Nu a co rozechvívá u vytržení veliké úcty, to soudím,
je také dráždidlo.

Ř e d i t e l

Ano, ano, vždyť je dobře! na mne zase, jak jsme v le-
tech, musí vždy zapůsobit něco mladého, veselého,
jarého.

W a n n

(pozvedne svou sklenici) Takové roztomilé dítě z Mu-
mana bezpochyby!

Ř e d i t e l

Třeba! a jak to víte?

W a n n

Nač by člověk měl svou tisíc metrů vysokou středo-
německou observatoř? nač dalekohled s čočkou vlastní
výroby? proč se někdy nekouknout dolů na starou sub-
terránní zeměkouli a nepodívat se dětem na prsty? a koho

konečně střevíc nehněte: ten nejde k ševci!

Ř e d i t e l

Dobrá! jste-li opravdu tak s ďáblem spolčený fysikus, řekněte mi laskavě: co se přihodilo dnes v noci v hospodě starého Wenda?

W a n n

Zapíchlí tam Itala!

Ř e d i t e l

Proč se díváte do knihy?

W a n n

Je dobře mít registrator při ruce.

Ř e d i t e l

A jsou tam zaznamenány i bližší okolnosti?

W a n n

Prozatím — nikoli! —

Ř e d i t e l

Nu, pak s vaším dalekohledem a s vaším břichatým foliantem není nic! — tuhle věc si neodpustím! proč jsem nebyl obezřelejší. Chtěl jsem ji desetkrát tomu psu odkoupit...! ...tak to pak dopadá, je-li člověk někdy opravdu útlocitný! (Vyskočí a velmi rozčilen chodí jizbou; konečně stane u dalekohledu, otočí jej na stativu a zamíří jej pořadem na vše okna, nocí ztemnělá. Vítr skučí) K zbláznění, jak si tu člověk vždy u vás nahoře připadá, jako v lodní kajutě! v bouři na širém oceáně!

W a n n

A nevyjadřuje-li to také nejsprávněji situaci, do které jsme se vrodili?

Ř e d i t e l

Může být! ale s takovými frázemi nedá se tu nic dělat. Z mého zvláštního skřipce mne to nevytáhne! jiná věc by byla, kdyby tím vaším dalekohledem bylo něco vidět!

bohužel ale pozoruji, že i to je jen předstírání falešných skutečností.

W a n n

Vždyť je venku tma jak v pytli, řediteli!

Ř e d i t e l

Ve dne přece takovou věc nepotřebuji. (Nechá dalekohledu, chodí opět sem a tam a konečně stane před Wannem)

W a n n

Nu, jen ven s tím: koho hledáte?

Ř e d i t e l

Ji.

W a n n

Dle toho se vám tedy ztratila?

Ř e d i t e l

Ženu se za ní a nenalézám jí. — Již mám dost toho nesmyslu, mistře Wanne! Vytáhněte mi to žahadlo, jste-li opravdu tak zázračný mastičkář! nemohu žít a nemohu umřít. Vezměte nožík do ruky a hledejte ten otrávený hrotec, který mi sedí kdesi v kadávru, stanu se třeba papežským zpěvákem, jen když minutu budu zbaven zoufalé té touhy mučivé. (Těžce oddychuje klesne na židli, stírá si pot s čela. Wann se zvedne s jistou formálností)

W a n n

Myslíte to opravdu vážně s tím léčením? Chcete se opravdu svěřit mým rukám?

Ř e d i t e l

Zajisté! Arci! k čemu bych byl přišel?

W a n n

A budete i pak tiše držet, bude-li potřeba onu zlou bylinu s veškerým až do špiček prstů rozvětveným korráním jedním rázem z duše vyrvatí?

Ř e d i t e l

I kdyby to byla koňská kura!

W a n n

Nuže, dejte laskavě pozor, milý řiditeli. — Nyní tlesknu po prvé! (učiní tak) kdyby stařec neuměl víc nežli muž, jaký pak by byl smysl stáří? (Vytáhne dlouhý, hedvábný šátek.) Nyní zatleskám po druhé! (Učiní tak) A nyní zavážu si šátek přes ústa jako Peršan při modlitbě.

Ř e d i t e l

A pak půjdu svou cestou, nebo pozorují, že si mne dobíráte, mistře Wanne.

W a n n

... a pak incipit vita nova, řiditeli! (Ováže si ústa a silně zatleská. — Pippa vrazí dovnitř polozmrzlá a popadajíc dechu; mrak mlhy vnikne za ní)

P i p p a

(vpřed klopýtajíc, ochraptěle křičíc) Zachraňte! zachraňte! — lidé, pomozte! Třicet kroků odtud umírá Michal v sněhu! leží a dusí se! nemůže se zvednout na nohy! Přineste světlo! on zmrzne! nemůže dále! je děsná noc! pojd'te se mnou, pojd'te!

Ř e d i t e l

(civí v bezmezím zmatku brzo na Pippu, brzo na svého hostitele) Cože! nejste-li sám pekelník, Wanne?

W a n n

(s hlavou pokorně sehnutou) Léčení počíná. Žádnou slabost nepředstírat! Provaz sem! Sem jej uvaž pevně, Jonatane! (Pippa popadla Wana za ruku a smýká jíma ven. Ředitel následuje jak omámen. Světnice jest prázdná, bouře skučí předsíní, metouc mraky sněhu. Najednou spatříti hlavu starého Huhna u dveří předsíně. Když se staroch přesvědčil, že v jizbě nikdo není, vplíží se do ní. Rozhlédne se ztrnule po předmětech v jizbě,

a když jest opětně slyšeti hlas vracejícího se Wanna, ukryje se za kamna)

W a n n

(ještě v předsíni, drže provaz a ostatní táhna za sebou) Zavři dveře dobře, Jonatane! (Nyní se objeví polo-zmrzlý Michal Hellriegel, podporovaný Wannem a ředitelem. Jest dopraven do světnice a položen na lavici ke kamnům; Pippa mu zuje střevíce a ředitel tře mu prsa)

W a n n

(k Jonatanovi) Šálek horké černé kávy s koňakem!

Ř e d i t e l

Hřm a peklo! huba člověku zamrzá! — venku to píchá jak jehlami a noži!

W a n n

Ano, to je čina! Aspoň člověk nahlídne, když tady u černých podsvětních chňů po dechu lapá, že jest zápasníkem ještě daleko vzdáleným od světelných rájů. — Jenom jiskérka z nich našla cestu. — Chrabře, maličká, se's prozapasila!

P i p p a

To Michal, signore, Michal, já ne.

W a n n

Nu, jak je vám, řiditeli?

Ř e d i t e l

Co jste vy zač, nevím! ale jinak jsem šibeničně potěšen! Je konečně zrovna tak podivuhodné, sedí-li mi moucha na límci košile, jako když vy nebo kdo jiný takové věci provádíte.

W a n n

Místo jednoho stali se z nich dva.

W a n n

Děkuji! tak daleko můj Filip taky ještě dosáhne! — Má domněnka však týkala se Huhna. Co dál? místo onoho

je to hejl! — Jonatane, moje sněžnice připravit!

W a n n

Již pryč?

Ř e d i t e l

Dvou je dost. Třetí zbytečný. — Případá mi sic jaksi novinkou provozovati šlechtnost v nejvyšší potenci, ale trvale, to přece není pravé povolání pro mne! — Nemyslíš to také, rozmilá Pippo?

P i p p a

(jež tiše plačíc Michalovy nohy svými vlasy osušuje a tře) Cosa signore?

Ř e d i t e l

Přec mne ještě znáš? (Pippa potřese záporně hlavou) Což ti nepřinášel nějaký dobrý strýček po tři, čtyři léta cukrovinky, hezké korálky a hedvábné stužky? (Pippa popírá rozhodně vrtíc hlavou) Výborně! tušil jsem to! — neměla's otce, který umřel? (Pippa popře) Veselá skrývačka, na mou věru! (Prostředním prstem na čelo Michalovo) Juchej! Honzíku, otevři propast! (Slyšet, jak se otevrou domovní dveře a zvenčí zalehne sem ještě několikrát ředitelovo »juchej!«)

H e l l r i e g e l

(rozevře oči, naslouchá, vyskočí do výše a volá rovněž) Juchej! juchej, tuhle ji máme, malou Pippu!

W a n n

(ustoupí udiven a rozveselen) Aj, copak to tu máme, smím-li se ptát?

H e l l r i e g e l

Ach tak, milá Pippo, nejsme sami! řekni mi, kde se tu vzal ten staroch tak náhle?

P i p p a

(rozpačitě potichu) Ach, nevěděla jsem si jiné rady!

H e l l r i e g e l

Což, nebylo to velkolepé! netěší tě šplhat se tak vzhůru

vichřicí a zimou? tak vošele kupředu a ruku v ruce?

W a n n

Kam se ubíráte, smím-li se zeptat?

H e l l r i e g e l

Ej, dědo! kdo by byl tak zvědav? Ptám se já tebe, proč ty tady nahore čumákuješ, se vyhříváš a pečená jablka papáš? —

W a n n

Čertovského chlapíka to máš, milé dítě!

P i p p a

(úzkostně) Michale, neměli bychom laskavému dědouškovi spíše býti trochu vděční? Či se ti nezdá?

H e l l r i e g e l

Jak to?

P i p p a

Přece nás zachránil před zmrznutím!

H e l l r i e g e l

Zmrznout? to nyní Michal za živý svět neudělá! — Kdybychom tenhle útulek byli minuli, byli bychom dobrých deset mil dál.

W a n n

Ty se usmíváš, milé dítě: věříš mu to? (Pippa pohlédne důvěřivě na Wanna a přikývne s rozhodným kladem) Tak?! vůbec vzbuzuje mnoho důvěry svou řečí! (K Michalovi) Nu, jen se vypovídejte, nebudu vám překážet! (Sedne si ke stolu s knihami, ale oba úkradem pozoruje; při tom obrací ve velké knize)

P i p p a

(tajepně) Jen se rozhlédni, Michale, kde to jsme!

H e l l r i e g e l

Na docela pravém místě, jak mi zrovna teď napadá! Zcela správně nás vedla nit, což jsi nepozorovala, jak vždy táhla kupředu a ven z nepohody? Sem konečně musili jsme se dostat. Zprvu, když se setmělo, viděl

jsem při vzestupu stále světlo. Ale i kdybych byl býval neviděl to světlo...

P i p p a

To přece byl provaz toho dědouše, Michale.

H e l l r i e g e l

I tak zhrán, to pouze ty nepozoruješ.

P i p p a

Jsem tolik ráda, že jsme v bezpečí a přece: bojím se ještě stále trochu!

H e l l r i e g e l

A čeho se bojíš?

P i p p a

Nevím, čeho? — jsou dveře dobře zavřeny?

W a n n

(jenž to zaslechl) Jsou dobře zavřeny!

P i p p a

(prostě a nevinně k Wannovi) Ach, pane, vy jste hodný, to je hned vidět! ale přece... že ano, Michale! my musíme dále!

W a n n

Pročpak? někdo vás pronásleduje?

H e l l r i e g e l

Nikdo! Aspoň ne ten, kdo by nám působil starost! ale chceš-li odtud, tedy pojd', rozmilá Pippo!

W a n n

Myslíte si opravdu, že vás nechám odejít?

H e l l r i e g e l

Arci! jak byste mohl nás tu udržet?

W a n n

Takových prostředků mi nechybí! — neptám se tě, kam jdeš! kam se ubíráš s touto malou, důvtípnou muškou, která k mé lampě přilítla! Ale přes celou noc zůstanete zde.

H e l l r i e g e l
(rozkročí se pevně uprostřed světnice): ^{Hola! Hola! Zde}
je také ještě jeden.

W a n n
Kdož ví, jaký jsi ty ptáček! Snad ten, jenž se vydal na
cestu, aby se naučil bát: nu, buď trpěliv, i tomu se
naučíš!

H e l l r i e g e l
I nezlobme se, strýčku: dům stojí pořád! Jak má ma-
minka říká. Ale půjdeme-li, či zůstaneme, je naše věc!

W a n n
Máš to hodně zchlubného peří v ranci!

H e l l r i e g e l
Svatá pravda! můj ranec dost dobře vypadá! Když
mi tedy čepice tak sedí, pak jdeme! pak nás tak
málo zadržíš, jako dvě labutě, které pod oblačnými be-
ránky plují v dál a jako dva body k jihu mizejí.

W a n n
To připouštím, mladý oblačný plavče! — však přece po-
daří se mi někdy přilákatí takové ptáky ke svému ko-
rýtku, a to jsem na příklad učinil s vámi. (Jonatan po-
staví na stůl vedle kamen jižní ovoce, kouřící se víno
a pečivo)

H e l l r i e g e l
Cože, korýtko? nejsme hladoví, nebudeme jíst! Bez ta-
kové věci se Michal obejde!

W a n n
(k Pippě) A ty?

P i p p a
Také nejsem hladova!

W a n n
Že ne?

P i p p a
(tíše k Michalovi) Máš přece svůj »stolečku, prostří se!«

W a n n

Tedy mi nechcete prokázat tu čest?

H e l l r i e g e l

Pozoruji, že's opět jeden z těch, kdož ani tušeníčka nemají, kdo jest Michal Hellriegel. Snad víš, že archanděl Michael jest hrdina a vítěz nad draky: o tom nepochybuješ, ale kdybych já tu desaterou přísahou stvrdil, že jsem odevčíra podstoupil vítězně dobrodružství stejně ohromné, řekneš pouze, není-liž pravda? ech, jakýsi mladík, hrající na okarinu. Mohl bych o svém ranci vyprávět...

W a n n

Ó, Michale, ty líbezné mládě, kdybych byl tušil, žeš to ty, jehož jsem dnes od rána svým dalekohledem sledoval a k svému pohárku duševních hodů, plnému vřelé krve, přilákával, byl bych chýžku slavnostně ozdobil a přijal tě kvintety a růžemi! — buď klidný, Michale, smíř se s tím! A radím ti, pojez soustíčko! byť's byl sebe sytější, tím zde může se pouze duše nasytit, nikoli tělo takového čahouna jako ty!

H e l l r i e g e l

(přikročí ke stolu, vezme talíř, jí horlivě a hovoří potichu a zlobivě k Pippě) Žrádlo se mi protiví, nechci ho, pouze ze zdvořilosti...

P i p p a

(přiloudila se k Wannovi, zatím, co Michal je v jídlo pohroužen, a šeptá mu plna radosti) Jsem tolik ráda, že Michal jí!

W a n n

Náměsíčí, nebudit ho! jinak pustí nůž i vidličku, vrhne se tisíc metrů vzhůru do oblak a zláme si nejsnáze vaz i hnáty. (Vezme opatrně se stolu oběma rukama model benátské gondoly) Mohla bys mně říci, co tohle představuje?

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **A Pippa tančí**

Stránky: **61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, [79], [80]**

P i p p a

Ne!

W a n n

Vzpomeň si! neklouzalo nikdy tvými sny černé plavidlo?

P i p p a

(rychle) Ano, druhdy, tuze dávno, pamatuji se!

W a n n

A víš, jak mocný je to vlastně nástroj?

P i p p a

(v myšlenkách) Vím jen, že kdysi v noci klouzala jsem se mezi domy na takové bárce.

W a n n

(k Michalovi) Nu, pro mne a za mne stříhej jen ušima, abys pozvolna nabyl přesvědčení, že také zde sedí člověk, rozumějící trochu vzduchoplavbě.

H e l l r i e g e l

Jen ven se zbožíčkem, na krátek!

W a n n

Nuže, tato lodička zde stvořila kouzelné město mezi dvěma nebi, totiž ono, kde i ty, milé dítě, ses narodila na tento svět. — Neboť pocházíš z báje a toužíš do ní zpět.

H e l l r i e g e l

Hop! tuhle cosi lítlo! hop! opět jiný obraz! krysa! slaneček, děvče! zázrak! napořád za sebou! okarina! neustále hop, hop, hop! Jakkoli jsem byl, co jsem odešel od maminky do světa, na všelijaké hokuspokusy dobře připraven a je skákaje radostí vyhledával, vystupuje mi nyní přece studený pot na čelo. (Zahledí se upřeně v myšlenkách před sebe, s vidličkou a nožem v pěstech) On tedy zná město, kamž my směřujeme!

W a n n

Ovšem, že je znám a mohl bych — kdybyste mi dů-

věřovali, ještě víc učinit a radou i pokynem cestu vám ukázat. Neboť, doznejme otevřeně, pozoruje-li vás tak člověk, má pochybnosti, vznášíte-li se opravdu nebem tak bezpečně vysoko a vědomi si cíle. (V úvaze o útěku a v obavách Hellriegel vyskočí a s Pippou na sebe úzkostně pohlédnou. Pak ubírá se klidně ke dveřím a naslouchá do předsíně)

H e l l r i e g e l

Jen klid, Michale! došlo by na to! — Ale předpokládám, že dveře jsou dostatečně opatřeny a uzávěrovány. — Pak není nám se čeho bát! (Vrací se) Pro mne a za mne! — tak jako tak budeme v tom krásném, vodním a sklářském městě, kde voda pučí ve skleněné květy... tak jako tak!... zítra odpoledne jíst pomeranče, ale rád bych věděl: jak je tam ještě daleko?

W a n n

Přijde na to, Michale, jak se cestuje.

H e l l r i e g e l

Praktickým způsobem.

W a n n

(s úsměvem) Tak asi tam nikdy nedojdeš. Ale pocestuješ-li s touto lodičkou, na níž již první stavitelé kolových staveb do lagun vyjížděli, a prostředkem toho divu, jenž se ti udál, pak rázem můžeš vše spatřit, po čem prahne tvá toužící duše.

H e l l r i e g e l

Počkat! chci si to napřed klidně rozvážit, se zřetelem ke svému nitru. — Dejte mi tu věc do rukou! (Vezme a podrží lodičku) tak? na této ořechové skořápce mám cestovat? — ach, jak je náš hostitel chytrý a Michal jaký je osel! — jak pak se udělá, aby se sem vsedlo! — Ó, prosím, nerad pokazím švandu! jen toho se bojím, že v té lodičce zabloudím! Musí-li to už opravdu být, tož raději vezmu s sebou své dvě sestry, svých šest starších

bratrů, strýce a ostatní příbuzné, kteří bohudíky všichni jsou krejčíři.

W a n n

Odvahu, Michale! jakmile jsi jednou z přístavu, neplatí již žádné zpátky: musíš ven do vysokých vln: a ty (k Pippě) dej mu kouzelný vítr do plachet!

H e l l r i e g e l

To se mi líbí! to bude šprýmovná plavba!

W a n n

(veda Pippin prstíček po kraji benátské sklenice) »Pluj, ó, pluj, ty malá gondolko!«

P i p p a

»Pluj, ó, pluj, ty malá gondolko!«

W a n n

»Ze zimní noci, sníh kde je, mráz,
z chaty, jíž třese vichřice ráz —«

P i p p a

(smějíc se) »Ze zimní noci, sníh kde je, mráz,
z chaty, jíž třese vichřice — ráz —«

W a n n

Pluj, ó, pluj, ty malá gondolko! (Ze sklenice, jejíž okraj Pippa potírá, ozve se tichý zvuk, který se sesiluje, až splyne s jinými tóny v harmonii. Ta zmohutní v krátkou ale mocnou hudební bouři, která náhle se odechvěje a zmlkne. Michal Hellriegel upadne s otevřenýma očima v hypnotický spánek)

H e l l r i e g e l

Rozkošná jízda ranním červánkem!

W a n n

Co všecko spatřuješ?

H e l l r i e g e l

Ó, spatřil jsem já víc,
než lidská dušička kdy může pochopit,
a pout má po mořích jde hyacintových.

W a n n

Však nyní dolů spouští se tvá loď! — či ne?

H e l l r i e g e l

Teď potichu jsem nízko snesl se,
a mezi zahradami šustí loďka dál.

W a n n

Stůj, plavče! — rci teď, kde se ocitáš!

H e l l r i e g e l

Na schody vystupuji, po kobercích jdu
a shledávám, že stojím v síni z korálů!
Teď na zlatou já bránu klepám po třikrát!

W a n n

A jaká to tam slova na klepadle čteš?

H e l l r i e g e l

Montes chrysocreos fecerunt nos dominos!

W a n n

A co dál, když dozněl ohlas klepání? (Michal Hellriegel neodpovídá a jme se sténati jakoby dušen upírem)

P i p p a

Probud' ho, probud', milý dobrý mudrče!

W a n n

(vezme Michalovi lodičku z rukou. — Michal Hellriegel procitne, rozhlédne se užasle kolem a snaží se vzpamatovat)

H e l l r i e g e l

Haló! — proč stojí ten starý, čertem posedlý chrap
Huhn před branou a hrozí a nedá mi vstoupiti? —
po! — proklatě! ne! Do jaké začarované krabice
to vklouzli? Tisíc láter, co se to tu děje? Kde je Pip
— Máš ještě ten zlatý klíč, — sem! dej ho sem! rychle
otevřeme!

P i p p a

Vzbud' se přece, Michale! sníš ještě! vzpamatuj se!

H e l l r i e g e l

To chci raději zůstat v snění, než probudit se tak nešťastným způsobem, čtyřicet mil hluboko v bryndě. Kdo mi to tlačí palec do chřtánu?

W a n n

Nebát se, jen se nebát, rozmilý Michale!

H e l l r i e g e l

Kdo mi to vytlačuje úzkostí, těžkou jako hora, mé štěstí z hrudi? Proč mne nepustilo to staré, divé, rozedrané zvíře do mého vodního a kouzelného zámečku! právě to jsem ten, po němž jsem vždy toužil! tentýž to byl! poznal jsem ho opět zcela určitě, jak jsem si ho sedě u dvířek zamínil jako malý hoch vysnil! Dovol, ať smíme tuhle ještě jednou vykonat! daruj nám svou úchvatnou andolku a nerozpakují se nic... nabízím ti za ni zde celý svůj ranec s veškerým jeho drahocenným obsahem!

W a n n

Nejdi, Michale, ještě ne! měj strpení! jsi mi k tomu štěstí příliš prudký! a prosím vás oba, uklidněte svá bušící srdce a nebojte se. Neznepokojujte se: zítra je také štěstě den! V mém domě je dost hostinských pokojů! Proč mne vás, pobudte u mne do zítřka! — přes noc, dopřejte mi té plné naděje, že u mne přenocují mladí! — ráno můžete s pánembohem dále! Jonatane, zaveď mládku nahoru!

H e l l r i e g e l

My dva patříme k sobě, neodloučíme se od sebe!

W a n n

Nechtěj nebo nechtěj: vždy ti ji vezme spánek z rukou, a musíš ji ponechat Bohu a osudu! (Hellriegel vzal Pippu do náruče. Zírá na ni a zpozoruje, že z veliké únavy je téměř bez vědomí. Proto dá sklouznouti usnuvší dívce a lavici u stěny)

H e l l r i e g e l

A ručíš mi za ni?

W a n n

Ústy i rukou!

H e l l r i e g e l

(políbí Pippu na čelo) Tedy až ráno!

W a n n

Spi dobře! dobrou noc! — a daleko v Adrii sní dům, který čeká na nové a mladé hosty. (Jonatan stojí ve dveřích se světlem, Hellriegel se odtrhne a zmizí s ním v síni)

W a n n

(pozoruje chvíli Pippu hluboce a zamýšleně; pak promluví)

Do mojí zimní chýše kouzlo proniklo,
moudrosti lednou hráz loupežně prorvalo,
to zlatokadeřavé. Já jsem přístřeší
mu dal jak otec z duše, plný staré lsti.
Kdo je ten hoch, že tohle dítě mítí chce,
to božské, kteréž plouti dává lodí mé —
Proč sedat nechám v loď svou toho Michala,
místo bych vypluv se vší lodní mocí sám
v triumfu opuštěné nebe nanovo
si podrobil, s ní jako s galéonou vpřed.
Ó, lede na mé lebce, lede v krvi mé!
Pod náhlým dechem štěstí rychle roztáváš.
Ó, svatý dechu, jen mně v hrudi nezapal
zlý požár žádostí a chtíče divého,
bych jako Saturn vlastní děti shltat nemusil.

Pozvedl spící dívku, podepřel a odvedl ji zvolna s oteckou péčí do komory vpravo. Když s Pippou zmizel, vykročí Huhn ze zákamní a stane uprostřed světnice, zíraje ztrnule na dveře do komory. Wann vrací se po-

zpátku z komory, uzamkne za sebou dveře na zámek a hovoří nevida ještě Huhna; obrátiv se k modelu lodičky zahlédne při tom Huhna. Zprvu v pochybách o skutečnosti zjevu, zacloní si pátravě dlaní oči; pak ruku spustí, každý sval se v něm napne, a oba mužové měří se navzájem plni hněvu.

W a n n

(zvolna, zachvívaje se) Tady — nevede — žádná — cesta! —

S t a r ý H u h n

(zrovna tak) Tudlec — neplatí — žádný — slovo!

W a n n

Nuže, pojd'! (Huhn nastoupí, a oba zaujmou postoj zápasníků)

S t a r ý H u h n

To šeko je zrouna mý! — zrouna mý, zrouna mý, zrouna mý. (Starý Huhn napadne Wanna, i zápolí spolu; při tom najednou starý Huhn vyrazí děsný skřek a hned poté visí bez obrany ve Wannových rukou. Wann nechá chroptícího lehce sklesnouti)

W a n n

Neotesaný obře! — Nemocné, silné, divé zvíře! — Vláměj se do chlévů! Tato zasněžená boží chýže neukrývá žrádla pro dravce!

O p o n a

J E D N Á N Í I V .

Postup připojuje se bezprostředně k třetímu dějství v téže světnici. Starý Huhn leží na lavici u kamen, vyražeje silný, strašlivý chropot. Má hrud' obnaženu, dlouhé, rzivě rudé vlasy visí mu až k zemi. Starý Wann stojí vzpřímen u něho, položiv mu levici na prsa.

Pippa přichází z komory ulekána a třesouc se s výrazem veliké úzkosti.

W a n n

Pojď jen sem, ty malý, zachvívajíc se plaménku! Pojď jen sem! nyní, budeš-li jen trochu obezřetna, není již pro tebe nebezpečí!

P i p p a

Já jsem to věděla! ó ano, věděla jsem to a cítila, signore! — drž ho dobře! svaž ho pevně!

W a n n

Pokud jest svázán, mohu jej svázat.

P i p p a

Je to starý Huhn, či to není on?

W a n n

Pochází ještě z dob, kdy divý tur nejvyššími horami našimi pobíhal... Ale díváš-li se tak na něho blíže...

P i p p a

Vypadá téměř jak ty sám!

W a n n

Já jsem člověk, a on jím chce býti.

H e l l r i e g e l

(objeví se ustrašen ve dveřích předsíně) Kde je Pippa?
já jsem to tušil, že ten všivý tulpas je nám v patách!
Pippo! — Bohudík, že jsi opět pod mou ochranou!

W a n n

Také jí nikdo nezkřivil vlasu, když jsi tu nebyl!

H e l l r i e g e l

Ale je líp, že tu jsem!

W a n n

Kéž je tomu tak! — přines mi sem vědro sněhu! přines
sníh! dáme mu na srdce sněhový obkladek, aby se to
ubohé, chycené, křídly bijící zvíře v prsou upokojilo!

H e l l r i e g e l

Je poraněn?

W a n n

Snad tomu tak je!

P i p p a

Přece je to on! je to starý fukač Huhn!

W a n n

Poznáváš ho nyní? toho hosta, který tak pozdě ještě při-
šel, aby zde očekával vyšší sílu! Jen přistup blíže, ma-
ličká, neboj se! tvůj pronásledovatel je nyní sám pro-
následovaným!

P i p p a

Co je ti, Michale? jak pak to vypadáš?

W a n n

Co's viděl venku, že's bílý jako šatka?

H e l l r i e g e l

No, pro mne a za mne! Viděl jsem roztomilé věci! bylo
to takořka jako zeď ženských obličejů s klapajícími ry-
bími hubičkami, ty bych nechtěl mít zde ve světnici.

W a n n

Na konec naučíš se přec jen bát!

H e l l r i e g e l

Ostatně není nic příjemného být venku. Patrně bolí těm dámám v krku, k čemu jinak měly by ovázány krky tlustými šátky z dlouhých, oslizlých červů. Jen kdyby ti šprýmovní andělíčkové neprotlačili se zdí!

W a n n

Michale, nechtěl bys ještě jednou jít ven a hlasně do tmy zavolat, aby přišla?

H e l l r i e g e l

Ne, to je na mne mnoho, to neudělám!

W a n n

Nuže, pak se připrav, že uslyšíš úpění tak hrozné, až morek ztuhne, neboť jinak nelze se ubránití vniknutí tě smečky. (Starý Huhn vyrazí tak bolestný výkřik, že Pippa a Hellriegel vypuknou v soucitný vzlyk a bezvolně strženi běží k Huhnovi, aby mu pomohli)

W a n n

Neukvapit se! nic vám to nepomůže! — Zde se nedává milost!

H e l l r i e g e l

Což mu nemůžeš nějak pomoci, dědo?

W a n n

Nikoli bez oné, kterou nechceš zavolat.

P i p p a

(chvějíc se) Nač ho tak mučit? bála jsem se ho a nenáviděla jsem ho, ale proč je pronásledován tak zběsilou a nemilosrdnou nenávisťí?

S t a r ý H u h n

Cák? Puste! puste, puste! nezarázejte mně tesáky do zad! puste, puste! nedrápejte mně maso s kostí! nedrápejte mně tělo! nerozsápejte mně! nerozsápejte mně duši na kusy vejpůlky!

W a n n

Především by bylo třeba, Michale, aby jeden z nás šel

se podívat, kde mešká ta, kterou toužebně očekáváme.

H e l l r i e g e l

Jdi si ty ven, já zůstanu zde!

W a n n

Dobrá! (k Pippě) ale ne abys s ním snad tančila!

H e l l r i e g e l

Bože, žertuje-li někdo ještě v tak choulostivém postavení, co potom říci, tomu neštěstí?

W a n n

Věř, komu věř! rozhodně však střež to dítě! (Wann odejde předsíní)

P i p p a

Ach, kdybychom již byli pryč odtud, Michale!

H e l l r i e g e l

To bych si také přál! Bohudík, že jsme na všecken způsob nyní na vrcholu! můžeme pak ráno za svítání — třeba i na saních, to jde velmi dobře! — po jižním svahu sfičet dolů.

P i p p a

Jen kdyby znova zas nekřičel!

H e l l r i e g e l

Ať si křičí! je vždycky líp tady: venku to ticho křičí ještě hrozněji.

S t a r ý H u h n

(těžkým jazykem) Vrahové! Vrahové!

P i p p a

Zase promluvil! — Mně se zdá, že ten starý obchodník s hračkami mu nějak ublížil!

H e l l r i e g e l

Připni se ke mně! přižehni se na mé srdce!

P i p p a

Ó, Michale, tváříš se tak klidným, a přece buchá ti srdce tak divě!

H e l l r i e g e l

Jako tvoje!

P i p p a

A jeho! slyším jeho srdce také buchat! — jak mohutně pracuje! — jak těžce se namáhá!

H e l l r i e g e l

Tak? a je to opravdu srdce, co tak buchá?

P i p p a

Michale, což kdybych na ně vložila svou ruku?

H e l l r i e g e l

S mým svolením! na celém božím světě nemůže mít nad to nic divotvornější působnosti!

P i p p a

(položí Huhnovi ruku na srdce) Nebyla bych si pomyslíla, že starý Huhn je pod-svými cáry tak bílý jako dívka! —

H e l l r i e g e l

A nyní dáme mu ještě trochu vína, potom se může pokojně prodrímat na druhou stranu. (Přikročí ke stolu, aby nalil vína, Pippa ponechá ruku na prsou Huhnových)

S t a r ý H u h n

Kdák mně to dal svou tlapečku na prsa? Seděl sem uvnitř v sobě ve tmě — seděli sme ve tmě! Svět byl studenej! — ňák nebyl ani den, ňák ani ráno! — tak seděli sme vokolo studený sklářský pece! — a tu přišli lidi, jojo... přišli zdaleka, skrz sníh přišli zdaleka, že byli hladní, chtěli krapítek světla na jazyk! Chtěli malinkej drobáneček tepla do ztuhlejšch kostí. A tak nynčkom sme vstali a prohráblí popelník — zrouna vylítla eště jediná jiskřička... jediná jiskřička vylítla z popela! ó jejda, cák udělám s tou jiskřičkou, co vylítla zrouna z popela? mám jít za tebou, jiskřičko? — Mám s tebou tancovat, malinká jiskřičko?

H e l l r i e g e l

Řekni ano, řekni ano, neodepři mu! — ty, povídej ještě, jak to bylo dál! — Zde, lízni si napřed trochu starý pane Kdosi! dnes tobě, zítra mně! musíme držet dohromady, protože v hlubině svého nitra jsem též tak cosi jako takovýhle zasněžený, strašidelný sklář.

S t a r ý H u h n

(napiv se) Kreu! Černá kreu chutná dobře! Ale co ten jistej umí, to umím já taky! Já dělám taky skleněný! Ó já, co všechno sem já už ze skelný pece nevytáh! Perle! drahý kamení! velikánský poháry! — Pořád nový věci sem vyfukoval z píšťaly! — Nestarej se, zatancuju si s tebou, malinká jiskřičko! Jenom počkej: zas rozdělám si oheň v sklářský peci! Nák bílej žár děrama proráží! Starýmu Huhnovi žádněj nikdy nepostačí! vidíte jí, kerak si tancuje v ohnivý páře?

H e l l r i e g e l

Koho to myslíš?

S t a r ý H u h n

Koho? japak? ten tudle eště nák neví, že todle tudle d'ouče pochází ze skelný pece!

H e l l r i e g e l

Slyšíš, Pippo, pocházíš prý ze skelné pece.

P i p p a

Ach, Michale, je mi k pláči.

S t a r ý H u h n

Tancuj! tancuj! bude trochu jasnějc! skoč sem, skoč tam, aby lidi dostali světlo! zapal, zapal! půjdem nynčkom do práce!

P i p p a

Jak srdce jeho touží, a jak dusá!

H e l l r i e g e l

Jakoby věčný kovářský tanec kovářského kladiva.

P i p p a

A škubá a pálí mne při každém úderu v mé vlastní hrudi! Slyš, Michale! je to jakoby bušil tentýž tluk hluboko dole v zemi a tloukl na povrch.

H e l l r i e g e l

Hluboko dole, ovšem, tam bije podobný, děsný ráz kovářský!

S t a r ý H u h n

Mám s tebou tancovat, dušičko?

P i p p a

Michale, drž mne... nepouštěj mne! — rve mne to!... strhuje! — jinak musím tančit — musím tančit! — nebo umru! — pusť mne!

H e l l r i e g e l

Tak!? a myslím také to bude to nejlepší! Proč by se neměl zatančit závěrek chudásovi, pro něhož to má zvláštní cenu? To podle mého mínění nemůže být tak špatné. (Vytáhne svou okarinu) Rumpumpum, rumpumpum! — jaký je takt? (trilek a přebížka na okarině) tedy do toho a vytanči se! není daleko ještě nejhorší být vesel s těmi, kteří jsou k smrti smutní! (Pippa provádí dle zvuku okariny, na níž Michal hraje, bolestně táhlé taneční pohyby, znánko konvulsivní. Čím dále tanec stává se prudší a bacchantičtější. Rytmické zachvěvy pohybují tělem starého Huhna. Při tom odbubnovává oběma pěstmi zuřivě Pippin taneční rytmus. Najednou jakoby jím otřáslo ohromné zamrazení, jako bývá tenkrát, přijde-li kdo z nejostřejšího mrazu do tepla. Z hlubiny země pronikají tlumené hlaholy: hromobití, úde-ry na třmeny, talíře, bubny. Posléze objeví se starý Wann ve dveřích předsíně)

H u h n

Já dělám taky sklínky! já je dělám... (s vytřeštěným, nenávisným pohledem na Wanna) já je dělám a taky

zas rozbím vejpúl! — pojď — se mnou — do tmy —
maličká jiskřičko — (rozdrtí sklenici, kterou dosud drží
v ruce, střepiny řinčí. Pippou to projede, a náhlá ztrnu-
lost ji pojme)

P i p p a

Michale! (zapotácí se, a Wann zachytí ji v náručí. Jest
mrtva)

W a n n

Přece's jen provedl svou, starý Korybante.

H e l l r i e g e l

(přeruší na chvílku svou hru na okarinu) Dobrá! Od-
dechni si chvílku, Pippo!

H u h n

(zírá upřeně, křečovitě s vědomím mocného triumfu
Wannovi do očí. Pak vyplyne mu ze rtů namáhavé, ale
mohutné zvolání) Jumalaj!!! (Hned na to klesne zpět
a umře)

H e l l r i e g e l

(chtěl právě opět nasadit okarinu) Co pak to je? aha,
včera ráno slyšel jsem také to zvolání! — co ty tomu
říkáš, starý čarodějníku? ostatně je vskutku dobře, že
jdeš! No, našel's tam tu konečně?

W a n n

Zajisté!

H e l l r i e g e l

(vyraziv trilek) A kde's ji našel?

W a n n

Za jednou závějí. Byla unavena. Musil jsem ji dlouho
přemlouvát. A nyní se zdá, že mi špatně rozuměla.

H e l l r i e g e l

(vyraziv trilek) Nu a přijde přece sem?

W a n n

Což jsi ji neviděl? zrovna přede mnou sem vešla!

H e l l r i e g e l

Neviděl jsem sice nic, ale přece cosi cítím! když tuhle dědek své divné bláznovské slovo vykřikl (přikročí zvědavě k Huhnovi) Tak jest! staré koňské kopyto již nedusá. Musím říci, že se mi svalil kámen se srdce! že konečně ten starý velbloud je již v bezpečí! — Přiznej se jen, tys mu patrně nějak na páteři ublížil. Ale nebylo toho snad vlastně ani potřebí, ač možná, že nás to zachránilo.

W a n n

Ano, Michale, jsi-li ty zachráněn, tož bylo nesnadné jiným způsobem to provéstí.

H e l l r i e g e l

Bohudík! ano, cítím to, jsme z kaše venku. Proto právě nechci ani já dále věsit hlavu, že ten staroch — umřel na svou druhou mladost. Každý pro sebe a Bůh pro nás všechny! (k Wannovi) Proč vlastně máš dvě světla na každém rameně, jedno vpravo, druhé vlevo? (S vykloněnou hlavou pozoruje pátravě po několik vteřin Pippu, bezvládnou v rukou Wannových)

W a n n

(stále s Pippou v náruči) Ecce deus fortior me!

H e l l r i e g e l

Ach, zas mne to tak rve v prsou! zas to mnou prošlehává tak netrpělivě! tak bolnosladce! Ó! což pak? tančí! Proč ne? jest všecko růžové kolem mne! tančí, dítě, raduj se, neboť pomocí věčného světla v mém nitru našli jsme cestu bludištěm; — a až se vyskáčeš, sjedeme ihned do čistém sněhu jako zvláštní poštou tam dolů do jarní prohlubně.

W a n n

Ano. Vidíš-li nějakou jarní prohlubeň, chrabrý Michale, pak zcela jistě!

H e l l r i e g e l

(s posunem slepce, který jen ještě dovnitř vidí, směrem ku plně tmavému oknu) Hoj, vidím dobře tu jarní prohlubeň! nejsem přece slep! dítě ji může vidět!

W a n n

Když zima náhle oslnivě zazáří, snadno se oslepne!

H e l l r i e g e l

Nebo nabude se jasnovidného zoru! (U tmavého okna) Pippo, jen se podívej dolů, převlaky jsou pokryty zlatými kopulemi . . .

W a n n

Otevři okenice, Jonatane! (Jonatan, jenž pokukoval z předsíně, otevře domovní dveře, a slabý rozbřesk proniká do předsíně)

H e l l r i e g e l

Pippo!

W a n n

Zde jest, vezměte se za ruce! (Přistoupil k Michalovi, jenž tu stojí s výrazem slepého věštce, a počíná si tak, jako by Pippa stála vedle něho, a on vkládal Michalovu ruku do její) Tak! sezdvám vás! sezdvám tě se stínem! se stínem sezdaný sezdvává tě s ním.

H e l l r i e g e l

To není zlé, Pippo, ty jsi stín!

W a n n

Nuže, vyber se, vyber s ní do širého světa . . . do vašeho vodního paláce, chtěl jsem říci! — nač bys také měl tu ten klíč! Ta obluda ti již nezabrání vejítí tam!

H e l l r i e g e l

(s velkými slzami na lících) A tam budu vodu v koule balit!

W a n n

Svým zrakem činíš to již teď. — Tak! nyní jdi! nezapomeň svou okarínu!

H e l l r i e g e l

Ó, ne! svou milou, sladkou, věrnou ženušku nezapomenu!

W a n n

Nebo konečně může být, že budeš musít tu a tam hrát a zpívat u lidských dveří.

H e l l r i e g e l

Juchej! budu zpívat píseň slepců!

W a n n

Jak to myslíš?

H e l l r i e g e l

"Budu zpívat píseň o slepých lidech, kteří těch velkých, zlatých schodů nevidí!

W a n n

To jen hezky dělej!

H e l l r i e g e l

(chechtaje se) A Pippa musí tančit.

W a n n

Ano, a Pippa tančí! (Rozjasnilo se úplně. Wann dá slepému a bez pomoci zůstavenému Michalovi hůl do ruky, nasadí mu klobouk a vede tápajícího, ale potichu a šťastlivě se pochechtávajícího Michala k východu. Nyní nasadí Michal okarinu k ústům a hraje srdcervoucí smutnou melodii. V předsíni převezme slepce Jonatan, a Wann se vrátí. Naslouchá vzdalujícím se a zanikajícím melodii okariny, vezme malou gondolu se stolu, pohlíží na ni a řekne s bolným odříkáním se ve hlase:) »Pluj, ó, pluj, ty malá gondolko!«

O p o n a.

Kniha tato vyšla
jako 113. svazek Uměleckých Snah,
které vede a vydává B. Kočí,
v Praze, Františkovo nábř. č. 14.

—
Tiskla Lidová knihtiskárna
J. Skalák a spol.
v Praze.

—
1918.

11